

Yohane

Ackuazécyanéñ séwi busuguc hicñiyec.

¹ Nalé Hénihéniaiguc ackuazéc iminéñ kerec. Wañu ackuazéc iminéñ Anutuguc kerec. Wañu ackuazéc iminéñ Anutu. ² Inéñ nalé hénihéniaiguc Anutuguc kerec. ³ Iwawai momac yanda imi iwarunec hicñidarec. Wañu iwawai hicñidarec imi moczoñ i qahaciguc ménñ ménda hicñiyec. ⁴ Iwac qeriaiguc kekec imi heyec. Wañu kekec iminéñ ic embac ionac asac mararañ kerec. ⁵ Wañu asac mararañ imi siñi qeriaiguc asar-ianzac. Wañu siñinéñ ménda héñtegirec.

⁶ Ic ménñ Anutunéñ méliyu iwarunec hayec. Iwac qara imi Yohane. ⁷ Inéñ eñeya héipuc ac niñac ic momac yanda asac mararañ imi ninzénégemu niñac asac mararañac héipucya wammañ zé héipuc ic wamma hayec. ⁸ I eñeya imi asac mararañ imi qahac. Wañu i asac mararañ imuac héipucya wammañ zé hayec. ⁹ Asac mararañ héla ic embac momac momac asari nénécmianzac imi baeciguc hamanecc kerec. ¹⁰ Wañu inéñ baec kurumeñ yomuac qeriaiguc kerec. Wañu baec kurumeñ imi iwac murunec hicñiyec. Wañu baec ic ieneñ i ménda héñteggic. ¹¹ Inéñ eñeyaoc medarec imuaru mayec. Wañu ic embachéra ieneñ i ménda héihéré wammigic. ¹² Néñ héihéré wammima ninzénégic séc Anutuac nambérac wammu niñac qac buña énécmiyec. ¹³ Ic imuhucya imi ic

sac busu igucnec qahac, séwiac siñ igucnec qahac, wañu ic méñac ewa siñ igucnec qahac, néñ Anutu arunec hicñigic.

¹⁴ Wañu ackuazéc imi mia séwi busuguc hicñima sucninaiguc kerec. Keru neñañ iwac edamuya imi hénni, Naña téñgér momacguc kurumen Mañgocarunec hahaya iwac tanec wañec. Wañu ewa hiawac buña zéma ac hélanéñ iwac muru kuaya qema heyec. ¹⁵ Yohanenéñ iwac héipucya wamma yomuhuc qacma zéauyec; Ic yomuac zéma yomuhuc zéyi; Andénaiguc hazac imi ni ménda hicñiwa becnec kerec. Imuac niñ inéñ ni nogiczac. ¹⁶⁻¹⁷ Héna ac imi Moseac muru nénécmiyec, néñ ewa hiawac buña zéma ac héla imi Yesu Kristoac murunec hicñiyec imuac niñac neñañ momac yanda iwac ewa hia imi qauqaunec meyiñac meanziñ. ¹⁸ Anutu imi ic méñnéñ méñ ménda héñañec, néñ Anutu hicñi hicñiya momacguc Mañgocyawac qéhéréñaguc kecanzac iminéñ i nénézéyu héñiñ.

¹⁹ Wañu Yohaneac, Gi méré zéma qesimimu niñ Yuda ic Yerusalem igucnec ieneñ hofac oo ic zéma Lewi ic méli énécmigic hagic inéñ héipuc ac yomuhuc énézéyec; ²⁰ Ni Kristo qahac. Inéñ imuhuc zéma ac ménda qaecgéma zéauyec. ²¹ Zéyu ieneñ qesimigic; Wañu gi némac ic, gi Elia me? Wañu melemma zéyec; Ni i qahac. Zéyu muñguc zégic; Gi Anutuac tilinñ tilinñ ic hamac zéyec[☆] imi mia me? Zégic zéyec, Qahac. ²² Imuhuc zéyu muñguc qesimigic; Wañu gi méré? Méli nénécmigic hazinñ, imuac kemma ac

☆ **1:21:** Hén 18:15

bakia dimuhuc énézéwiņ? Gi geņga niņ dimuhuc zéanzań? ²³ Zégic Yohanenéņ yomuhuc zéyec; Ni imi Anutuac tiliņ tiliņ ic Yesaianéņ zéyec éséc nec ic méņ baec kisiaiguc qacma Miņ Kewuac héna mindiņigic dindiņa waņu zézac ewa hétéņ imi mia. ²⁴ Waņu méli énécmigic hagic imi Farisaio ic. ²⁵ Waņu ienen qesimima zégic; Gi Kristo qahac, Elia qahac, Anutuac tiliņ tiliņ ic imi qahac, waņu némac niņ ic doku naec énécmianzań? ²⁶ Zégic Yohanenéņ yomuhuc énézéyec; Ni dokunéņ naec énécmianzua. Waņu suginaiguc ic méņ naņu ini ménda héņtegiczu. ²⁷ Inéņ andénaiguc hama* keczac. Waņu ni mamaya imuhucyanéņ iwac héna usu hésaya lolacmaņac séc qahac. ²⁸ Waņu haka imi Yodan doku néwéc Yohanenéņ doku naec énécmima kerec, Betania ama areņa imuaru hicņiyec.

Anutuac Rama, Yesu.

²⁹ Ama siņima giani yu Yohanenéņ héņu Yesu iwac murugeņ hayu yomuhuc zéyec; Héņgic, Anutuac rama baec séc ic embac ionac késpedesgina metecgéma keņkeņa imi erimi. ³⁰ Iwac mia nimma yomuhuc zéyi; Andénaiguc hazac imi ni ménda hicņiwa bec nec kerec imuac niņ inéņ ni nogiczac. ³¹ Ni nenaoc i ménda niņyaccgé miyi, waņu Israel ic ionac winiņginaiguc iwac kawéya qewa hémmuac niņ hama doku naec énécmianzua. ³² Waņu Yohanenéņ yomuhuc héipuc wamma zéyec; Ni Uņa Téréya imi kembo nei tanec wamma kurumeņ iguc nec mama iwac

* **1:27:** Hénia imi hicņima keczac. Kemaņa 30 imuac héņgic.

orucya hanecgeṇa iguc putitima naṇu héṇi. ³³ Ni ménda niṇyacgé miyi, néṇ ni doku naec énécmimaṇ niṇac méli néṇec iminéṇ yomuhuc nézéyec; Ic ménṇ orucya qahaiguc Uṇanéṇ mama nammac, ic iminéṇ Uṇa Téréyanéṇ naec énécmimac. ³⁴ Ni imuac mia héṇi, hémma Ic yomi Anutuac Naṇa zéma héipuc wammiyi.

Yesuac tohotoho ic méréchéra.

³⁵ Ama siṇjima gīaṇiyu, Yohanenéṇ ai ic éréhéra iriguc muṇṅuc baec imuarunec naṇṅic. ³⁶ Waṇu Yesu imuaru hama keṇu, hémma yomuhuc zéyec; Héṇṅic, Anutuac rama erimi. ³⁷ Zéyu merac éréhéra iereṇ ac imi nimma Yesuac andiaiguc méndacma keṇoc. ³⁸ Keṇic Yesunéṇ liliṅgéma iriru méndacma hayic qesiéércmiyec; Iri némac niṇ wanzaoc? Waṇu iereṇ zéyoc; Rabi, (Neṇaṇ aciguc kiwi ic) gi dimuaru kecaṇaṇ? ³⁹ Zéyc, Hama héṇic zéma érézéyec. Zéyu iereṇ méndacma kemma ama kecaṇec imi hémma kaiwe imuaru momacnec tacṅic maria 4 kilok waṇec. ⁴⁰ Ic éréhécc Yohaneac ac nimma Yesu méndaroc iorarunec ic méṇac qara imi Anderea, Simon Peteroac munaya. ⁴¹ Inéṇ walac dara Simon hocmima yomuhuc ézéyec; Niri Mesia mihicṇjizic. (Mesia imi Hebiraio ac, Girik aciguc Kristo†) ⁴² Imuhuc zéma wagiru Yesuaru keṇoc. Waṇu Yesunéṇ hémma zéyec; Gi Simon, Yohaneac naṇa, kecma guac Kefa zégémmu. (Kefa imi Girik aciguc melemma zéni Petero.)‡

† **1:41:** Waṇu neṇaṇ neṇaṇ aciguc Halécnéṇ météré mimia.

‡ **1:42:** Neṇaṇ aciguc melemma zéni Zamaṇziṇ.

⁴³ Ama sinjima gianjiyu, Yesu Galilaia baeciguc kemmanj zé wamma Filipino mihicjima ézéyec; Hama méndac néнна. ⁴⁴ Filipino imi Anderea zéma Petero iorac ama areña yanda Betsaida imuacnec. ⁴⁵ Wañu Filiponéñ Natanael mihicjima yomuhuc ézéyec; Mosenéñ ic méñac héna aciguc oyec, wañu kua meme ic ieneñ momacnec iwac ogic, ic imi mia nini mihicjiziñ. Imi Yesu, Yosefeac naña, Nazarete tañ igucnec. ⁴⁶ Zéyu Natanael inéñ yomuhuc qesimiyec; Nazarete tañ igucnec iwawai hiabia méñ hia hicjimacac séc qahac. Zéyu Filiponéñ yomuhuc zéyec; Hama hénna. ⁴⁷ Wañu Yesunéñ héñu Natanael iwac muru hama nañu yomuhuc ézéyec; Héñgic, ic yomi Israel ic héla, qeriaiguc ikoc méñ ménda hezac. ⁴⁸ Imuhuc zéyu, Natanael inéñ qesimima zéyec; Dimuhuc niñnéñzanj? Wañu Yesunéñ zéyec, Filiponéñ ménda héihéré géñunec fik ic héniaiguc tackecna géñzua. ⁴⁹ Zéyu Natanael inéñ yomuhuc ézéyec; Kiwi ic, gi Anutuac Naña Israel ic nonac Ic kewu. ⁵⁰ Zéyu, Yesunéñ zéyec; Fik ic héniaiguc tacna géñzua, imuhuc gézéwa ninzénge néñzanj? Kecma haka méréra ogicqogira kunéñ kunéñ hémbésémañ. ⁵¹ Imuhuc zéma énézéyec; Ni ac héla gézéwa niñgic; Ini kuruméñ añgéyu Anutuac kua meme unjahéra ieneñ Icac Nañawac muru ou kuruméñ igucnec eñeñ mama wañgic inicmu.

2

Yesunéñ zéyu dokunéñ wainj wañec.

¹ Ai meme haréwéc wañu Galilaia baec Kana ama arenjaiguc zammaréñ ai meérécmiwiñ zéma azorogic. Wañu Yesuac neñgocya imuaru momacnec kerec. ² Yesu zéma tohotoho ichéra acguc momacnec imuaru héihéré énécmigic. ³ Wañu waiñ qahac wañu neñgocyanéñ Yesu ézéma zéyec; Waiñgina qahac wanzac. ⁴ Zéyu Yesunéñ yomuhuc ézéyec; Neñgoc, imi guac me nuac mazac qahac, naléna ménda hazacnec. ⁵ Wañu Yesuac neñgocyanéñ ai merac yomuhuc énézéyec; Ac ménjac mén énézéyu tohoma wandacmu. ⁶ Wañu ama imuaru doku nomuñ hocnéñ memeya 6 tarec. Imi Yuda ic ieneñ haka silicgina tohoma méragina zuacmu niñac haigic tarec. Wañu doku nomuñ imi hénéñ baña 90 sécya wañec.* ⁷ Wañu Yesunéñ ai merac yomuhuc énézéyec; Nomuñ séc doku qocgéxic kuagina qemac zéyu ieneñ nomuñ séc doku qocgéxic kuaya qedarec. ⁸ Wañu Yesunéñ Degucguc doku kitiwa hima aria galeñaru mema keñgic zéma énézéyu mema keñgic. ⁹ Wañu aria galeñnéñ dokunéñ waiñ wañec imi nema siña nimma waiñ imi dimuacnec hazac imi ménda niñasariyec. Wañu ai merac doku mema hagic ieneñ sac niñgic. Wañu aria galeñnéñ ic embac meyec i héihéré miyec. ¹⁰ Héihéremima inéñ yomuhuc ézéyec; Ic embac tosanéñ walac waiñ hiabia gumu énécmiyu nekecgic qerigina sicsaoc wañu andiaiguc waiñ biria gumu énécmianzu. Wañu guaru imi waiñ hiabia soroc imi añgénéñ tina heyu deguc gumu nénécmizañ. ¹¹ Yesu i Galilaia baec

* **2:6:** 100 lita zézéya.

Kana ama areñaiguc kiwi méréra walacgina imi wamma edamuya mewininiyu tohotoho ichéra ienen hémma ninzénémigic.

Yesunéh ocmuñ téréya mesolanjyec.

¹² Imuac andiaiguc Yesunéh neñgoc muna zéma tohotoho ichéra momacnec Kafanaum ama areña yandaiguc hiñgacma imuaru ai meme éréhécdac kecgic.

¹³ Yuda ic ionac Nagu sacyaguc ogicma kenkeña imuac kendon hosuru ducñiyu Yesunéh Yerusalem ekeñec. ¹⁴ Ekemma iniru ic embac ocmuñ téréya demin qeriaiguc rama, burumakao zéma kembo nei nénnagémba wañgic. Wañu soukiwa meamu ic eneñ tataciguc tackecgic.

¹⁵ Imuhuc wañgic Yesunéh lewakanñ miziyu zikaya wañu iminéh rama zéma burumakao moczon nesi énécmiyu hiñgacdacgic. Wañu soukiwa amukecgic ionac soukiwagina imi héndéh qéndemma zaegina melengic. ¹⁶ Imuhuc wamma ic kembo nei haigic ionac yomuhuc énézéyec; Ini yomi mema yomuaru néngacgic. Mañgocnawac ama ménda mebirigic nénnagémba ama éséc wambac niñac. ¹⁷ Wañu tohotoho ichéra i eneñ kiwi téréyaiguc ac yomuhuc hezac imi niñqeligic; Guac ama niñ wamba wésé polañnanéh zericnéñzac. ¹⁸ Wañu Yuda ic ienen yomuhuc melemma ézégic; Gi haka imuhucya wanzañ imuac némac asé kiwi méréra mén séha mena hémbin? ¹⁹ Zégic Yesunéh melemma yomuhuc énézéyec; Ama téréya yomi héricgic, ai meme haréwéciguc neñ mewa yacmac. ²⁰ Zéyu Yuda ic eneñ yomuhuc zégic; Ama téréya yomi

yawuñ 46 kecma mizicgégic. Wañu geñ ai meme haréwéciguc hia mena yacmac? ²¹ Wañu Yesunéñ ocmuñ téréya zéyec imi eneya séwiya niñ zéyec. ²² Kecma humuc igucnec meqelimiya yaru, tohotoho ichéra ienen Yesuac ac imi niñqelima kiwi téréya zéma ara zéyec imi ninzéhégic.

²³ Yesu i nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendoñguc Yerusalem kecma kiwi méréra hénia hénia meyu ic sasalanéñ hémma iwac qara ninzéhégic. ²⁴ Wañu Yesunéñ ic inictegicdarec imuac niñ ionac muru ménda héiyec. ²⁵ Inéñ ic onac ewa qeriginaiguc iwawai hezac imi niñtegicdarec imuac ic méñac héniaya nimmañ zé ic onac héipuc ac niñac ménda wañec.

3

Yesunéñ Nikodemo ac kumiyec.

¹ Farisaio ic sugginaiguc ic méñ kerec, qara imi Nikodemo. Ic imi Yuda ic ionac galeñgina méñ. ² Inéñ sinjyaiguc Yesuaru hama zéyec; Kiwi ic, gi kiwi ic méñ Anutu arunec manec imi nini ninziñ. Némac niñ, séséc méréra hénia hénia meanzañ imi Anutu momacnec ménda kecbacnec ic méñnéñ imuhuc memacac séc qahac. ³ Yesunéñ melemma zéyec; Ni ac héla gézéwa niñna, méñ ménda qelima hicñimaciguc imi Anutuac héñgaleñ ama areña yanda imi hia ménda hémmac. ⁴ Zéyu Nikodemonéñ ézéyec; Ic méñnéñ ic yanda wammaguc dimuhuc qelima hicñimac? Dimuhuciguc neñgocyawac héri qeriaiguc muñguc hiñgaru memac? ⁵ Zéyu Yesunéñ melemma zéyec; Ni hélacnec téñgén

gézéwa, méné i doku zéma Uñaiguc qelia ménda hicñima Anutuac héngalen ama arena yandaiguc hia ménda keremmac. ⁶ Séwiiguc hicñizac imi séwi, Uñaiguc hicñizac imi uña. ⁷ Ini kileñdac qelima hicñimu zézua imuac ménda auriwésémañ. ⁸ Luhucnéñ eñeya siñawac keñha wañanzac. Urumeñac niñanzañ wañu dimuacnec hama dimuaru keñanzac imi ménda niñanzañ. Uña igucnec hicñizac imi imuhucyanec. ⁹ Zéyu Nikodemonéñ ara melemma yomuhuc ézéyec; Haka imuhucya imi dimuhuc hia hicñimac? ¹⁰ Zéyu Yesunéñ ara melemma ézéyec; Gi Israel ic ionac kiwi icnéñ iwawai imi ménda niñasarizañ? ¹¹ Ni hélacnec téngéñ gézéwa, nini iwawai niñanzañ imuac énézéma iwawai héñanzañ imuac héipucya wañanzañ, néñ ini héipuc acnina imi kileñ ménda késaanzu. ¹² Ni baecac iwawai énézéwa ini ménda ninzén géanzaiguc kurumeñac iwawai énézémaniguc dimuhuc ninzénégmu? ¹³ Icac Naña kurumeñ igucnec mayec i qahac wañu ic méñnéñ méñ kurumeñiguc ménda eñecac enzac. ¹⁴ Mosenéñ baec kisiaiguc mokoleñ sésécya iciguc hesañgéma meyaru nañec imuhucyanec Icac Naña meyacgic nammac. ¹⁵ Imi mia ninzénégmu ieneñ kekec hémbénaña memuac niñ imuhuc hicñimac.

¹⁶ Anutu i baec ic embac neñañ séha imuhuc goinina héima Naña momacguc téngéñ nénécmiyec. Imi mia méné i ninzénégzac inéñ ménda humuma kekec hémbénaña memac niñac imuhuc wañ nénécmiyec. ¹⁷ Anutunéñ Naña ic neñañ képésicnina zétecgé nénécmimac niñac

ménda méliyu mayec, néj baec ic embac neñañ késpedesnina igucnec añgénina timac niñac méliyu mayec. ¹⁸ Méñ Naña ninzéngeanzac i késpedesyaguc ménda zémimac. Wañu méñ i naña ménda ninzéngeanzac iwac imi inéñ Anutu naña momacguc téngén iwac qara ménda ninzéngeanzac hénia imuac niñac késpedesyaguc bec zémizac. ¹⁹ Asac mararañnéñ baec ic embac sugginaiguc hazac, néñ wawañ memegina biria imuac niñac asac mararañ imuac mézétiti wamma siñiac wamma kecgic haka iminéñ mia késpedesyaguc zézéya imuac hénia wanzac. ²⁰ Méñ i haka biria wañanzac imi asac mararañ imuac mézétiti wamma wawañ memeya hicñiasariwac niñac asac mararañ imuac ménda haanzac. ²¹ Méñ i ac héla tohoanzac inéñ wawañ memeya Anutuac qaraiguc wañanzac imi asariyu hémmu niñac asac mararañ imuac haanzac.

Doku naec ai ic Yohanenéñ Yesuac héipucya wamma zéyec.

²² Wañu kecma Yesu zéma tohotoho ichéra ieneñ Yuda baeciguc kemma kecgic. Imuaru inéñ iniguc kecma ic embac doku naec énécmiyec. ²³ Salim hosuru Aion baeciguc doku sasala heyu Yohane imuhucyanec imuaru doku naec énécmiyu ic embac ieneñ toroqema hagic doku naec énécmiyec. ²⁴ Imi mia Yohane hésa amaiguc ménda opocgic nalé imuaru hicñiyec. ²⁵ Wañu Yuda ic méñnéñ Yohane tohotoho ichéra iniguc doku naec naec imuac haka niñac

zéeminij waṅgic. ²⁶ Waṅu merac ienej Yohanearu kemma yomuhuc ézégic; Kiwi ic gi Yodan néwécgeṅaciguc kecna ic ménj giguc keru héniaya zéasarima nénézénec. Waṅu ninzaṅ, inéj mia doku naec haka waṅ énécmiyu ic embac moczoṅ iwac muru kemmanec kenzu. ²⁷ Zégic Yohanenéj yomuhuc acgina melemma zéyec; Kuc buṅa imi kurumeṅ igucnec ménda miyu ic méjnénj memacac séc qahac. ²⁸ Ni Kristo qahac, néj méli néṅu iwac miha mema hayi imuhuc énézéyi. Acna imuac ini eṅaocnec héipuc wammu. ²⁹ Embac buṅa qeénécmimia imi eu buṅayawac wanzac. Alaya ménj méra mizac inéj iwac niṅ mambéc wamma gezac qeṅe wanzac. Waṅu eu buṅawac ewaya nimma ségiségi yanda wanzac. Imuac nuac ségiségi imi deguc sécgéma hezac. ³⁰ Iwac buṅanéj yandi saima kemmac, néj nuac buṅanéj héréma mamac. ³¹ Ounec mazac inéj iwawai moczoṅ onogicma eṅeṅa keczac. Ménj i baecarunec hicṅizac inéj baecac buṅa ésécnec zéanzac. Waṅu kurumeṅ igucnec mazac inéj iwawai moczoṅ onogicma eṅeṅa keczac.

³² Inéj iwawai hémma niṅaṅec imuac héipucya wamma zéanzac. Waṅu ic ienej iwac héipuc ac ménda aṅgég tianzu. ³³⁻³⁴ Anutunéj méliyec inéj Anutunéj Uṅa imi qétéya qahac waimiyu Anutuac ackuazéc sac zéanzac. Mérénénj ménj iwac héipuc ac aṅgég tizac iminénj Anutu imi héla wanzac imuac oaec zémizac. ³⁵ Maṅgoc imi Naṅawac niṅ wamma iwawai momac yanda imi iwac mériaiguc haidarec. ³⁶ Ménj i Naṅa ninzégégzac i kekec hémbénaṅa mezac. Waṅu

mén i Naña andé qezac imi kekec imi ménda mihicjimac. Wañu Anutuac qeri gericnéñ iwac qacyaguc hezac.

4

Yesunéñ Samaria embac ménjac héniaya zéauyec.

¹ Tohotoho ichéra Yesunéñ énépésima doku naec énécmianzac imi Yohaneac tohotoho ichéra ionac zanégina onogiczac zégic Farisaio ic ienen niñgic imi Yesunéñ niñsariyec. ² Héla téngén imi Yesu eneyaoc doku ménda naec énécmiyec, néñ iwac tohotoho ichéra ienen naec énécmigic. ³ Wañu Inéñ imuhuc niñsariima Yuda baec waima Galilaia baeciguc muñguc lilingéma keñec. ⁴ Wañu Samaria baec héná tima huanğen imuaru kemman zé niñec. ⁵ Kemma Samariawac ama arenja yanda ménj qara Sika imuaru kereñec. Ama imi Yakopnéñ eneya naña Yosefe baec waimiyec imuac hosuraiguc tarec. ⁶ Wañu imuaru Yakopac doku hogocya heyec. Heyu Yesunéñ héná hakerec imuac niñ kucya qahac wañu baec doku hogocya imuac hosuraiguc mama tarec. Taru bec nalé imi gumpiti ésécnec wañec.

⁷⁻⁸ Wañu tohotoho ichéra ienen nene boña mewiñ zéma ama arenja yandaiguc kemma ménda hagicnec Samaria embac ménñéñ doku himañ zé hayu Yesunéñ yomuhuc ézéyec; Gi doku hia gumu némbésémañ? ⁹ Wañu Yuda ic zéma Samaria icnéñ ménda ala wañamuma enac enac kecañgic imuac niñ embac inéñ yomuhuc zéyec;

Gi Yuda icnéj dimuhuc Samaria embac nuaru doku niñ qesinézan? ¹⁰ Wañu Yesunéj yomuhuc ézéyec; Gi Anutuac sese zéma doku niñac gézézac iwac hénia momacnec niñtegicbañnec welec mina kecec hémbénañawac doku gémbacnec. ¹¹ Zéyu embacnéj yomuhuc ézéyec; Miñ Kewu, gi doku hihiga qahac wañu doku hogocya imi hiñgac hiñgara imuac niñ kecec hémbénañawac doku imi dimuacnec hiwéséman? ¹² Gi yandanina Yakop imi ogiczaj? Inéj doku hogocya yomi nénécmiyec. I eñeyaoc zéma nañhéra zéma ama yañhéra momacnec imuarunec hima nema kecañgic. ¹³ Zéyu Yesunéj ara melemma yomuhuc zéyec; Méñnéj doku yomi nemaciguc muñguc doku niñac wammac. ¹⁴ Wañu méñnéj doku méñ neñ miwa nemaciguc tetcgia qahac doku niñ ménda wammac. Wañu doku iminéj iwac qeraiñguc nalé tetcgia qahac éréma hemimac. ¹⁵ Zéyu embacnéj ézéyec; Doku imuhucya néna nema doku niñac muñguc ménda wammañ. Wañu doku himañ zé yomuaru muñguc ménda hamañ.

¹⁶ Zéyu Yesunéj yomuhuc ézéyec; Kemma guac euga wagicna hamaoc. ¹⁷ Embac imi ara melemma Euna qahac imuhuc ézéyec. Wañu Yesunéj yomuhuc ézéyec; Euna qahac zézan imi hélacnec. ¹⁸ Gi ic tosara bec mema waidacnec. Wañu ic méñ degucmi mema keczañ imi guac euga qahac, imuac niñ ac zézan imi hélacnec. ¹⁹ Zéyu embac iminéj zéyec; Miñ Kewu, gi imi Anutuac tiliñ tiliñ ic méñ imi ni niñasarizua. ²⁰ Yanda hécnina ieneñ boña yomuac qahaiguc Anutu mepésigic. Wañu Yuda ic ieneñ yomuhuc

zéselianzu; Anutu mepésimimia imuac ama téréya imi Yerusalem iguc hezac. ²¹ Zéyu Yesunéh ézéyec, Embac zéwa ninzégéna. Nalé mén hayu baec boŋa youmi me Yerusalem qahac, néŋ baec tosaraiguc Maŋgocac mepé qepési wammu. ²² Ini iwawai ménda ninzu imuac mepésianzu. Waŋu késpedesic igucnec aŋgéh titi imi Yuda ic nonarunec. Imuac niŋ nini iwawai niŋasariziŋ imuac mepésianziŋ. ²³ Nalé mén hamac imi mia deguc, imuaru mepé qepési ic héla ieneŋ Uŋa Téréya zéma ac hélanéŋnec Maŋgoc mepésimu. Maŋgocnéŋ imuhuc mepési mianzu ionac niŋac kic hihi waŋanzac imuac mia imuhuc zézua. ²⁴ Anutu imi Uŋa, imuac i mepésianzu ieneŋ uŋa zéma ac hélanéŋnec mepésimu. ²⁵ Zéyu embacnéŋ ézéyec; Mesia, Kristo zéanzu, iminéŋ hamac imi ni ninzua. Inéŋ hama iwawai moczoŋ zéasari nénécmimac. ²⁶ Waŋu Yesunéh ézéyec; Ac gézézua ni imi mia.

Yesuac tohotoho ichéra ieneŋ ama areŋa igucnec lilingéma hagic.

²⁷ Imuhuc zéma keru tohotoho ichéra ieneŋ lilingéma hagic. Hama Yesunéh embac ménŋuc ac waŋu hémma welicgégic. Waŋu némac iwawai niŋ waŋzaŋ me némac hénia niŋac i guc ac zézaŋ zéma ménéŋ hia ménda qesimiyec. ²⁸ Waŋu embac iminéŋ yacma doku nomuŋa waima ama areŋa yandaiguc lilingéma kemma yomuhuc énézéyec. ²⁹ Hagic! Hama ic mén haka ni meani imi moczoŋ zédaczac imi héŋgic. Iminéŋ Kristo wanzac me deic? ³⁰ Zéyu ieneŋ ama areŋa yanda waima Yesuaru hagic.

31 Suraiguc tohotoho ichéra enen yomuhuc zéma welecmigic; Kiwi ic, nene nena. 32 Wañu inén yomuhuc énézéyec; Nene mén ini ménda ninzu imi henénzac. 33 Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ienen enaocnec zégic; Ic méñnéñ nene mén mehama mizac me? 34 Wañu Yesunén yomuhuc énézéyec; Mélinéñec iwac ewa siña tohoma iwac aiya metecgéman iminén nenena wanzac. 35 Enaoc maso 4 tecgéyu nene héla hicñimac imuhuc ménda zéanzu? Kicgina hima ai sasala imi héñgic bec qaoc qaoc wañu memeyawac séc wanzac. 36 Metocgotocgo minjanén ai héla metocgoanzac imi boñaya bec késama ai héla imi mutulañgéma kekec hémbéñañaguc onopozac. Imuhuc wañu himichimic ic zéma tocgotocgo ic imi momacnec ségiségi wammu. 37 Imuac niñ, Méñnéñ himiru méñnéñ mema tocgezac, zéanzu ac iminén héla wanzac. 38 Neñ enaoc ai yanda ménda megic imuac ai héla imi memu niñac méli énécmizua. Ini méñnéñ ai mema qenzen manzen niñgic imuaru toroqema héla mema tocgezu.

Samaria ic sasala Yesu ninzéhégic.

39 Wañu embac iminén ic imi haka ni wañañi imi moczon zédaczac imuhuc zéyu Samaria ama areña yanda igucnec ic sasala ienen Yesu ninzéhégic. 40 Imuac niñ Samaria ic ienen Yesuaru kemma iniguc kecmac niñac welecmigic inén kaiwe éréhéc i iniguc kerec. 41 Wañu iwac ackuazéc niñac ic embac sasalanén ninzén ninzén ic wañgic. 42 Wañu ienen embac yomuhuc ézégic; Deguc imi nini guac suruc niñac sac qahac, néñ neñaoc ackuazéc kuaya igucnec nimma

ninzéngéziñ. Hélaçnec! Inéñ Kristo, baec séc ic neñañ añgén titi ic wanzac.

Yesunéñ baec galeñ eñeñawac naña mén mehiaruyec.

⁴³ Kaiwe éréhéc tecgéyu inéñ Galilaia baeciguc keñec. ⁴⁴ Kemma Yesu eñeyaoc yomuhuc zéauyec; Anutuac tiliñ tiliñ ic mén eñeya ama baeciguc keru ménda mepési mianzu. ⁴⁵ Wañu Galilaia ic imi eneñ becñec nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendoñguc Yerusalem momacñec kemma Yesunéñ ai meyec imi moczoñ héngic imuac niñac inéñ Galilaia baeciguc hayu héihéré migic.

⁴⁶ Wañu inéñ muñguc Galilaia baec Kana ama areñaiguc keñec. Baec imuaru becñec doku melenñ waiñ wañec. Wañu ama imuaru baec galeñ eñeña mén kerec. Wañu iwac naña mén hafi kiyu Kafanaum ama areña yandaiguc hekerec. ⁴⁷ Merac imi humumañ zé wañec imuac niñ ic imi Yesu lilingéma Yuda baec igucñec Galilaia hazac imuhuc zégic nimma iwaru kemma hama naña mehiarumac niñac welecniyec. ⁴⁸ Wañu Yesunéñ yomuhuc ézéyec; Ini séséc méréc méréra zéma kic méréc méréra ménda hémmuiguc kilenñdac ménda ninzéngému. ⁴⁹ Wañu baec galeñ eñeñanéñ zéyec. Miñ Kewu nañna ménda humuyunec focdac mama hawéséna. ⁵⁰ Zéyu Yesunéñ melemma zéyec; Kenna, nañga imi hiaruzac. Wañu ic imi ac Yesunéñ zéyec imi ninzéngéma waima keñec. ⁵¹ Mekemma keru welenñ qeçqehéra hama henaiguc mihicñima yomuhuc ézéma zégic;

Nanğa imi hiaruma keczac. ⁵² Waņu néma naléiguc hiaruyec imuac qesi énécmiyu, Oraņ kaiwe kiwa momacguc waņu hafi geriwa imi békéyec zéma ézégic. ⁵³ Waņu maņgoc imi nalé imuaru Yesunéņ mélimima, Nanğa imi hiaruzac zéyec imi niņasarima eņeya zéma taséhéra momacnec Yesu ninzéhégic. ⁵⁴ Yesunéņ Yudanec Galilaia lilingéma hama kiwi méréra imi meyu hatac éréhéc waņec.

5

Betsaida zékéņiguc Yesunéņ ic méņ mehiaruyec.

¹ Andiaiguc Yuda ic onac kendonj méņ ducņiyu Yesunéņ Yerusalem ekeņec. ² Waņu Yerusalemiguc nagu méņ naņec, qara imi Rama nagu, waņu imuac hosuraiguc zékéņ méņ heyu Hebiraiio aciguc Bezada zéaņgic. Waņu zékéņ imuac giņgiņaiguc hali méra méņ lelecgéma tacgic. ³ Hali imuac qeriaiguc hafi ic sasala; kic hilic, ic hena méragina biria zéma ic puriņa eneņ heaņgic. ⁴ (Ménda hezac.) ⁵ Waņu ic méņ sucginaiguc heyec imi puriņ keru yawuņ 38 waņec. ⁶ Waņu Yesunéņ ic hekerec imi hémma nalé horua heaņec imi niņyacgéma qesimiyec; Gi hiarumaņac zé wanzaņ? ⁷ Zéyu hafi ic iminéņ melemma zéyec; Kuneņ, doku temboņa yaru nalé imuaru ic méņ ménda naņgé nénzac. Imuac niņac nenaoc hiņgacmaņ zéwa méņnéņ nogicma walac hiņgacanzac. ⁸ Zéyu Yesunéņ ézéyec, Yacna! yacma hehega mema kenna. ⁹ Zéyu hafiya nalé imuarunec hiaruyu inéņ heheya mema keņec.

Waᅇu nalé imi mia Sabata. ¹⁰ Imuac niᅇ Yuda ic eneᅇ ic hiaruyec iwac yomuhuc ézégic; Deguc imi Sabata, hehega mema kenzaᅇ imi héna ac logilogiya. ¹¹ Waᅇu inéᅇ yomuhuc melemma énézéyec; Mehiaru nénzac inéᅇ hehega mema kenna imuhuc nézézac. ¹² Zéyu qesimigic; Mérénéᅇ hehega mema kenna zéma gézézac? ¹³ Waᅇu ic sasala kecgic suginaiguc Yesu bec waima keᅇu ic hiaruyec inéᅇ hocma mérénéᅇ imi mia zéma nimma nimbipiyec. ¹⁴ Imuac andiaiguc Yesunéᅇ ocmuᅇ téréyaiguc ic imi mihicᅇima ézéyec, Ninzaᅇ, gi séwiga hiaruzac. Képésic ménda wambésémang, kecma iwawai biria ogicqogira méᅇnéᅇ hicᅇigémbac niᅇac. ¹⁵ Waᅇu ic imi kemma Yuda ic yomuhuc énézéyec; Ic mehiaru nénzac iwac qara imi Yesu. ¹⁶ Yesunéᅇ Sabataiguc ai imuhucya imuhucya meanᅇec imuac niᅇ Yuda ic ieneᅇ hazéc wammigic. ¹⁷ Waᅇu Yesunéᅇ yomuhuc énézéyec; Maᅇgocna imi nalé séc ai meyu érékecma deguc. Waᅇu ni acguc imuhucyanec ai mekeczua. ¹⁸ Yesunéᅇ Sabata héna ac logima Anutuac niᅇ Maᅇgocna zéma iwac séciguc waᅇec, imuac niᅇ Yuda ic ieneᅇ muᅇᅇguc méᅇᅇgucnec qehumuwiᅇ zé waᅇgic.

¹⁹ Imuhuc waᅇgic Yesunéᅇ ac bakia yomuhuc énézéyec; Ni ac hélacnec énézézua, némac iwawai Maᅇgocnéᅇ meanzac imuac séc Naᅇaᅇnéᅇ imuhucyanec meanzac. Imuac niᅇ Naᅇa imi eᅇeyaoc ai méᅇ ménda meanzac. Maᅇgocnéᅇ meyu hémma imi sac meanzac. ²⁰ Maᅇgoc imi Naᅇa héᅇsorocanzac. Imuac niᅇ aiya meanzac imi moczoᅇ ézéyu héᅇanzac. Anutunéᅇ kiwi

mérera sasala mema Naŋa ézéyu hémmac, waŋu kiwi iminéŋ iwawai héŋanŋu imi ogicdaru ini hémma aurimu. ²¹ Maŋgoc imi ic humumia meqeli énécmima kekec énécmianzac. Imuhucyanec Naŋa imi ic méŋac ewa hia nimma kekec imi mimaŋ zé hia mimac. ²² Maŋgoc imi ic méŋ ménda gésianzac. Waŋu imuac ai imi moczoŋ Naŋa midarec. ²³ Imi mia ic embac moczoŋ Maŋgoc ehéihéi wammianzu imuhucyanec Naŋa imi ehéihéi wammimu niŋac imuhuc wammiyec. Méŋnéŋ Naŋa ehéihéi ménda wammianzac iminéŋ Maŋgoc i méliyec imi ehéihéi ménda wammianzac. ²⁴ Ni hélacnec téŋgéŋ énézézua, méŋnéŋ acna nimma méli néŋec i ninzéŋgézac iminéŋ bec kekec hémbénaŋa mezac. Waŋu késpedesiraguc ménda zémimac. Inéŋ bec humuc igucnec qericma kekeciguc kerezac. ²⁵ Hélacnec téŋgéŋ énézézua, nalé méŋ hamanec hazac waŋu imi mia deguc. Imuaru humumia ieneŋ Anutuac Naŋawac ewaya nimmu. Waŋu nimma tohomu imi eneŋ moczoŋ qelima kecmu. ²⁶ Maŋgoc eneya muru kekec hezac, waŋu inéŋ Naŋa kekec imi miyu iwac muru imuhucyanec hemizac. ²⁷ Waŋu inéŋ Icac Naŋa keczac, imuac niŋ ic gési énécmimiawac qac buŋa miyec. ²⁸ Ac yomuac ménda aurimu. Nalé méŋ ducŋiyu kicsuaniguc heanŋu ieneŋ moczoŋ iwac ewaya nimmu. ²⁹ Nimma haka hiabia waŋaŋgic ieneŋ kekecyaguc yacyarawac yacma éréŋic, haka biria waŋaŋgic ieneŋ zégési énécmimiawac yacma érému.

³⁰ Ni nenanec iwawai méŋ hia ménda

memañ. Gezacnanéñ niñanzua séciguc zégési énécmianzua. Nenac ewa siñ niñac qahac, néñ méli néñec iwac ewa siñ méndacma wañanzua. Imuac niñ nuac gésigési ac imi solaña wañanzac.

Yesuac héniaya.

³¹ Ni nenaoc nuac héipuc ac zéwa héipuc acna imi héla qahac wammac. ³² Héicpuc ic ménj keczac imi mia nuac niñ wamma héipuc acna zézac. Wañu iwac héipuc ac imi héla wanzac imi ni ninzua. ³³ Ini Yohaneac muru ic tosara méli énécmigic keñgic inéñ ac hélawac héipuc wamma énézéyec. ³⁴ Wañu ic méñarunec nuac héipuc ac memañac zéma ménda zézua. Wañu ini kekec hémbénaña memu niñac imuhuc énézézua. ³⁵ Yohane imi kifa wamma zema asari énécmiyu ini nalé hotoña iwac asahaiguc ewa hia nimma kecgic. ³⁶ Wañu nuaru héipuc ac ménj Yohaneac héipuc ac ogicogira henénzac. Mañgocnanéñ néñu metecgémañ zéma ai meanzua iminéñ Mañgocnéñ méli néñec imi héipuc wañ nénzac. ³⁷ Wañu méli néñec Mañgoc i eñeyaoc mia nuac héipuc wañ nénzac. Wañu ini ewaya zéma tanera komoradac ménj ménda hémma niñgic. ³⁸ Ini méliyu hayec i ménda ninzéngezu imuac niñac iwac ackuazéc imi qeriginaiguc hia ménda haigic heanzac. ³⁹ Ini kiwi téréya igucnec kekec hémbénaña meanziñ imuhuc nimma kiwi téréya imi oloñ nimma kuamuanzu. Wañu kiwi iminéñ mia nuac héipucna wañ nénzac.

⁴⁰ Wañu kekec hémbénaña késamu niñ nuac muru hawiñ niñac ménda wanzu. ⁴¹ Ni ic ienenj mepési némmu niñ ménda wañanzua. ⁴² Wañu

qeriginaiguc Anutuac siña ménda heanzac imi ni ninzua. ⁴³ Ni Maṅgocnawac qaraiguc hazua waṅu ini ménda héihéré néngic. Waṅu ic méhénéṅ eṅeya qaraiguc hamaciguc imi ini kilendac héihéré mimu. ⁴⁴ Ini eṅaocnec mepési amuanzu. Waṅu Anutunéṅ hiabia zéénécmiyu nimmu niṅac ménda waṅanzu. Imuac niṅ dimuhuc ni ninzéṅgé némmu? ⁴⁵ Waṅu nuac niṅ inéṅ Maṅgocac wésiaiguc aciguc nonopocmac imuhuc ménda zému. Ewa qerigina haimianzu Mose inéṅ mia aciguc ini onopocanzac. ⁴⁶ Waṅu Mosenéṅ kiwi oyec imi nuac oyec. Imuac niṅ ini Mose ninzéṅgé miwunec imi ni ninzéṅgé némbunec. ⁴⁷ Waṅu ac kiwi inéṅ oyec imi ménda ninzéṅgézu imuac niṅ acna zézua imi dimuhuc ninzéṅgému?

6

Yesunéṅ ic 5,000 nene gumu énécmiyec.

¹ Nalé imuac andiaiguc Yesunéṅ Galilaia kondun, qara ménṅ Tiberia kondun imi qericma néwécgeṅ kereṅec. ² Waṅu hafi ic mehiaru énécmima kiwi méréra hénia hénia meyu héṅaṅgic imuac niṅ ic embac sasalanéṅ méndac migic. ³ Waṅu Yesunéṅ baec boṅaiguc emma tohotoho ichéra iniguc tacgic. ⁴ Waṅu nalé imuaru Yuda ic onac kendonṅ ménṅ nagu sacyaguc ogicma keṅgic imuac kendonṅnéṅ hosuru hayec. ⁵ Waṅu Yesunéṅ kiwa hima héṅu ic embac sasala iwac muru éréma kecgic Filipoac qesimiyec; Nene dimuacnec boṅa mema ic tuṅ yanda imi gumu énécmi ni nemu? ⁶ Waṅu Yesunéṅ eṅeyaoc némac haka memac imi niṅasarima

i batucgéman zé imuhuc qesimiyec. ⁷ Zéyu Filiponéh melemma zéyec; Ai ic ménjac maso 8 imuac ai boṅawac* sécyá saméh boṅa mewiṅnec imi komoc komoc nemuac séc qahac wambacnec. ⁸ Zéyu tohotoho ichéra suggina igucnec mén Simon Peteroac munaya Andereanéh yomuhuc zéyec; ⁹ Merac komoc mén youmi imi neneyaguc iwaru bali saméh méra mén zéma lambéc éréhéc hemizac, Waṅu imuhucyanéh tuṅ yanda imi onac dimuhuc sécgé énécmimac? ¹⁰ Zéyu Yesunéh zéyec; Énézégic tacmu. Waṅu imuaru luluc sasala heyu tacgic ic zaṅgégina 5,000 imuhuc éséc waṅec. ¹¹ Waṅu Yesunéh saméh imi mema ewa hia ac ézémaguc méndémma ic tacgic sécgina énécmiyec. Waṅu lambéc imuhucyanec wamma énécmiyec. ¹² Negic sécgé énécmiyu inéh tohotoho ichéra énézéyec; Nene tosara waigic taczac imi moczoṅ tocgému, komora mén ménda waimu. ¹³ Zéyu bali saméh méra mén imi negic bororoṅa taru tocgégic sasac 12 kuaya qeṅeya wandarec. ¹⁴ Waṅu ic embac ieneṅ asé kiwi mérera imi hémma yomuhuc zégic; Hélaçnec ic yomi Anutuac tiliṅ tiliṅ ic baeciguc hamac zégic imi mia. ¹⁵ Waṅu Yesunéh ic ieneṅ hama wagicma seliseli wamma eṅaṅ ic kewugina kumuwiṅ zé waṅgic inictegicma wai énécmima eṅeyanec boṅa méniguc muṅguc eṅec.

Yesunéh kondun qahaiguc tima keṅec.

¹⁶ Ama mari waṅu tohotoho ichéra kondun giṅgiṅaiguc hiṅgacgic. ¹⁷ Hiṅgacma imuac-

* **6:7:** Girik aciguc 200 Denarion.

nec kondunj n w cgej Kafanaum ama areja yandaiguc kembiŋ z ma zéiciguc enjic ama sinjyec. Waŋu Yesunéj ionac muru m nda hayunec enacnec keŋgic. ¹⁸ Waŋu luhuc yandan j qeyu kondunj temboja yarec. ¹⁹ Yaru 5 me 6 kilomita puli qema keŋgic Yesunéj doku qahaiguc tima tima z ic hosuraiguc hayu héngic z n ngina hiriyec. ²⁰ Waŋu In j  n z yec; Ni mia, z n ngina m nda hirimac. ²¹ Z yu ienenj ewa hia nimma zéiciguc wagicbiŋ z gic, z icn j baec kembiŋ z  waŋgic imuaru bec kendarec.

²² Ama gianjyu ic embac sasala n w cgej kondunj giŋgiŋaiguc naŋgic ienenj yomuhuc niŋasarigic; Oraŋ mariya z ic tosara qahac, n j momacguc sac keru Yesunéj tohotoho ichéra iniguc zéiciguc m nda enunec enacnec emma keŋgic. ²³ (Waŋu Yesu ewa hiawac ac z ma sam j gumu énécmiyu negic imuac hosuraiguc Tiberianec z ic tosara hagic.) ²⁴ Waŋu imuaru Yesu me tohotoho ichéra ienenj m nda tacgic imi niŋasarima Yesu hocbiŋ z ma zéiciguc emma Kafanaum amaiguc keŋgic. ²⁵ Waŋu ienenj kondunj n w ciguc Yesu mihicŋima yomuhuc qesimigic; Kiwi ic n mac nal iguc you hazan? ²⁶ Z gic Yesunéj yomuhuc  n z yec; Hélacnec t ng j énézézua, ini nuac niŋ waŋanzu imi as  kiwi méréra wamba h ngic imuac niŋ qahac, n j nene gumu  n cmiwa negic s cg   n cmiyec imuac niŋ nuac hochoc ai mezu. ²⁷ Nene houanzac imuac aiya m nda memu. Waŋu kekec h mb naŋawac nene imuac aiya memu. Anutu Maŋgocn j niŋu s cg yu Icac Naŋa iwac

mia eneya qara oyu hezac imuac niñac kekec hémbénañawac nene imuhucya imi Icac Nañanéh énécmimac. ²⁸ Imuhuc zéyu ieneñ qesimigic, Anutuac aiya mewiñ zéma némac ai mewiñ? ²⁹ Zégic zéyec; Anutunéh méli miyu hayec iwac ninzéhégemu iminéñ Anutuac ai wanzac. ³⁰ Zéyu yomuhuc qesimigic; Némac asé kiwi mérera mén mena hémma gi ninzéhégé gémbiñac hezac me? Gi némac ai meanzañ? ³¹ Mosenéh† kurumeñ igucnec saméh gumu énécmiyu negic✧ imuhuc ogic hezac imuhucyanec neñañ Yanda hécninanéh baec kisiaiguc saméh qara mana imi negic. ³² Zégic Yesunéh énézéyec; Hélañac téngéh zézua, kurumeñ igucnec saméh gumu énécmiyec imi Mose qahac, wañu kurumeñ igucnec saméh héla gumu énécmianzac imi nuac Mañgocna imi mia. ³³ Imi mia ic kurumeñ igucnec hama baec séc ic embac kekec énécmianzac inéh mia Anutuac saméh wanzac imuac niñac imuhuc zézua. ³⁴ Zéyu ieneñ zégic, Miñ Kewu, saméh imi nalé séc gumu nénécmína. ³⁵ Zégic zéyec; Ni kekecac saméh. Mén nuaru hamac inéh saméh niñ ménda humumac. Wañu mén ni ninzéhégé nénzac inéh doku niñ ménda humumac. ³⁶ Wañu ni yomuhuc énézéyi; Ini néñanzu wañu ménda ninzéhégé néñanzu. ³⁷ Wañu ic embac Mañgocnéñ néñec ieneñ moczoñ nuaru hadacmu. Wañu méñnéñ mén nuaru hamac imi ni méndagucnec nesimiwa kemmac. ³⁸ Imi mia Kurumeñ igucnec mayi imi nena siñna méndacmañ niñ qahac, méli

† **6:31:** Girik aciguc; Inéh. ✧ **6:31:** Mmh 16:4, Neh 9:15, Leg 78:24, 25

néhec iwac siņa méndacmaņ niņ mayi imuac niņac imuhuc zézua. ³⁹ Iwac siņa imi yomuhuc mia hezac; Ic embac néhec sugcinaiguc méņac ménj ménda méwétécgémaņ. Nalé tetecgiya ducņiyu meqeli énécmiwa yacmu. ⁴⁰ Imi mia Maņgocnawac siņa imi ménjnéņ ménj Naņa hémma ninzénģémac imi kekec hémbénaņa memacac niņ heyu nalé tetecgia ducņiyu neņ humuc igucnec meqeli miwa yacmac imuac niņac imuhuc zézua.

⁴¹ Waņu, Ni saméņ kurumeņ igucnec mayi imi mia imuhuc zéyec imuac niņ Yuda ic ieneņ ac diric doroc zégic. ⁴² Zéma yomuhuc zégic; Ic yomi Yosefeac Naņa Yesu. Waņu neņgoc maņgocya nini niņérécmiziņ. Waņu dimuhuciguc, Ni kurumeņ igucnec mayi zézac? ⁴³ Waņu Yesunéņ yomuhuc énézéyec; Ini njindic njunduc ac imi waigic! ⁴⁴ Maņgoc méli néhec inéņ ménda hérémiyu, ménjnéņ nuaru hamacac séc qahac. Waņu ic ménj nuaru hamac imi nalé tetecgiaiguc meqeliwa yacmac. ⁴⁵ Anutuac tilij tilij ic ionac kiwiiguc yomuhuc ogic hezac; Ic embac moczoņ Anutunéņ ku énécmiyu nimmu.* Méņnéņ ménj Maņgoc arunec ara nimma niņareņģé amumac imi nuaru hamac. ⁴⁶ Ic ménjnéņ Maņgoc ménda héhec, néņ Anutu arunec mayec inéņ sac héhec. ⁴⁷ Ac héla énézézua; Méņnéņ ménj ninzénģézac inéņ kekec hémbénaņa késa keczac. ⁴⁸ Ni imi kekecac saméņ imi mia. ⁴⁹ Yanda hécginanéņ baec kisiaiguc mana negic, waņu nema humudacgic. ⁵⁰ Waņu ni imi saméņ ménj kurumeņ igucnec mama hahaya imi mia, ménjnéņ nemac imi

* 6:45: Yes 54:13

ménda humumac. ⁵¹ Ni imi saménj kekecyaguc kuruménj igucnec mama hahaya. Méñnéj saménj imi nemaciguc inénj nalé tetcgia qahac kecmac. Wañu saménj imi nuac séwi busuna, neñ baec séc ic embac kekec hémbénaña énécmimañ zé wai énécmimañ imi mia.

⁵² Imuhuc zéyu Yuda ic ienenj sugginaiguc eñawunec tualefic geriwaguc wamma yomuhuc zégic; Ic youmi séwi busia dimuhuc nénécmiyu newiñ? ⁵³ Yesunénj énézéyec; Ac héla énézézua, ini Icac Nañawac séwi busia zéma sacya ménda nemu imi qeriginaiguc kekec ménda késa kecmu. ⁵⁴ Méñnéj méñ nuac sac busuna neanzac imi kekec hémbénañayaguc. Wañu neñ nalé tetcgiaiguc meqeli miwa yacmac. ⁵⁵ Nuac séwi busuna iminénj nene héla. Wañu nuac sacna iminénj doku héla wanzac. ⁵⁶ Méñnéj méñ nuac sac busuna neanzac iminénj nuac qerinaiguc keru neñ iwac qeriaiguc kecanzua. ⁵⁷ Kekec miñina Mañgocnéj méli néñu ni iwac kuhaiguc kecanzua imuhucyanec méñnéj séwi busuna neanzac iminénj nuac kucnaiguc kecmac. ⁵⁸ Saménj imi kuruménj igucnec mayec imi mia. Yanda hécginanénj mana negic, wañu humudacgic. Néñ méñnéj saménj nuarunec imi neanzac iminénj tetcgia qahac kecmac. ⁵⁹ Ac imi mia Yesunénj Kafanaum tocgotocgo amaiguc ku énécmima énézéyec.

Tohotoho ichéra sasalanénj Yesu andé qema kenjic.

⁶⁰ Imuhuc zéyu nimma tohotoho ichéra sasalanénj yomuhuc zégic; Ac imi niñni yéwéria yanda, mérénénj hia añgétimac? ⁶¹ Yesunénj

tohotoho ichéra ienenj diric doroc ac zégic imi niņasarima yomuhuc énézéyec; Ac iminéj meyéwéri énécmizac? ⁶² Icac Naņa imi lilingéma bec kerec imuaru enj hémmuiguc dimuhuc zému? ⁶³ Uņa téréya iminéj kekec énécmimac, waņu séwi imi ménda méra énécmimac. Ackuazéc énézéanzua iminéj Uņa zéma kekec wanzac. ⁶⁴ Waņu Yesunéj mérénéj ménda ninzénégic imi zéma mérénéj andé qemimac imi hénihéniya igucnec moczoņ nindarec imuac niņ yomuhuc énézéyec; Sugcina igucnec tosara ini ménda ninzénégizu. ⁶⁵ Waņu toroqema zéyec; Ni imuac niņ, méņac méņ Maņgocnéj ménda niņmiyu nuaru hamacac séc qahac imuhuc bec énézézua. ⁶⁶ Nalé imuarunec tohotoho ichéra sasalanéj andé qema kemma Yesu muņguc ménda méndacgic. ⁶⁷ Keņgic Yesunéj tohotoho ichéra 12 yomuhuc qesiéncmiyec. Ini momacnec wainemma kembiņ zé wanzu? ⁶⁸ Zéyu Simon Peteronéj melemma zéyec; Miņ Kewu guaru kekec hémbénaņawac ac héla hegénzac, imuac nini mérac muru hia kembiņnec? ⁶⁹ Nini yomuhuc niņasarima ninzénégiziņ; Gi imi Anutuac ic téréya Momacguc. ⁷⁰ Waņu Yesunéj zéyec; Neņ ini 12 ménda énépésiyi me? Waņu sugcinaiguc momacguc imi ic biria wanzac. ⁷¹ (Ac imi Simon Karioto iwac naņa Yudawac niņ imuhuc zéyec. Inéj 12 sugcina igucnec, waņu kecma Yesu andé qemimacac heyec.)

7

Yesunéj Hali kendorj niņac Yerusalem ekeņec.

¹ Imuac andiaiguc, Yuda ic ienen Yesu qehu-muwiñ zé wañgic, imuac niñac Yesunéñ Yuda baeciguc ménda kenha wammañ zéma nimma Galilaia baeciguc lelecgéyec. ² Wañu Yuda ic ionac kendoñ méné qara Sel hali kendoñ* imi hosuru hayec. ³ Hayu Yesuac munahéra ienen yomuhuc ézégic; Gi baec yomi waima Yuda baeciguc kenna imuaru guac tohotoho ichécga ienen kiwi méréra meanzañ imi hémmu. ⁴ Méñnéñ hicñi tegicmañ zéma sasañgiaiguc ai ménda meanzac. Gi ai imuhucya meanzañ, imuac niñac baec séc ic embac guac hénia énézéna hémmu. ⁵ Munahéra imi momacnec i ménda ninzégégic imuac niñac imuhuc ézégic. ⁶ Zégic Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Nuac nalé imi ménda hazac, wañu onac nalé imi nalé séc hama heanzac. ⁷ Baec ic ienen onac hazéc wañ énécmimuac séc qahac. Wañu ni imi wawañ memegina imi biria zéma héipuc ac zéanzua imuac niñ hazéc wañ nénzu. ⁸ Ini kendoñ imuac ekeñgic, nuac naléna dindiña imi ménda ducñizac imuac niñ ni ménda ekemmañ. ⁹ Imuhuc zéma inéñ Galilaia baeciguc waima tarec. ¹⁰ Wañu munahéra kendoñac kendacgic andéginaiguc i acguc momacnec ekeñec, wañu winiñu qahac eñeyacnec sañgima ekeñec. ¹¹ Wañu kendoñgic Yuda ic ienen iwac wamma yomuhuc qesiamugic, ic imi dimia taczac? ¹² Wañu ic tuñ yanda sugginaiguc iwac ac sañec sasala zégic. Wañu tosaraneñ ic imi ic hiabia

* **7:2:** Baec kéra kérésaiguc sel haliginaiguc kecgic Anutunéñ galenagé énécmima gumu énécmiyec imi niñqelima tacniniñ kecañgic.

zégic, wañu tosaraneñ zéqetali wamma zégic; Qahac, ic imineñ ic embac ikoc wañ énécmianzac. ¹³ Wañu Yuda ic ionac niñac bacgina yandiyu méñnéñ méñ winiñu iwac ac méñ ménda zéauyec.

Yesunéñ kendonjiguc ackuazéc ku énécmiyec.

¹⁴ Wañu kendonj imi namuñá éséc keñu degucguc Yesunéñ ocmuñ téréyaiguc emma ku énécmiyec. ¹⁵ Kuénécmiyu Yuda ic ieneñ welicgéma yomuhuc zégic; Inéñ kiwi amaiguc ménda kerec, néñ niniñ imi dimuhuc kesa keczac? ¹⁶ Yesunéñ melemma yomuhuc zéyec; Kuénécmianzua imi nena qahac, néñ méli néñec iwarunec. ¹⁷ Méñnéñ Anutuac ewa siñawac wammañ zé wanzac imineñ ackuazécna zézua imi Anutu arunec me nuarunec imi niñasarimac. ¹⁸ Méñ eñeya niniñ tohoma zéanzac imi eñeya séwiya mepésimimu niñac imuhuc wañanzac. Wañu méñ mélimiyec imi mepésimimañ zé ai meanzac imi mia ic héla. Iwaru késpedesira méñ ménda hezac. ¹⁹ Mosenéñ héna ac imi ménda énécmiyec me? Wañu kileñ sugginaiguc méñnéñ méñ héna ac imi ménda tohoanzac. Ini némac niñ nuwiñ zé wanzu? ²⁰ Zéyu ac bakia melemma zégic; Gi uña biria méñ késakeczañ, mérénéñ gumañ zé wanzac? ²¹ Yesunéñ énézéyec; Ni kiwi mérera momacguc sac wamba ini moczoñ aurizu. ²² Mosenéñ séwi heric haka imi zéénécmiyu ini Sabataiguc ic méñac séwiya hericanzu. Wañu haka imi Mosearunec qahac, imi yanda onarunec. ²³ Moseac héna ac ménda logimuac Sabataiguc séwi heric haka imi wañanzu. Imuhuc wamma némac niñ Sabataiguc ic méñac séwiya

moczon mehiaru miyi imuac hazéc wañ nénzu?
²⁴ Iwawai winiñu hezac imuac sac hémma ac ménda zétecgégic. Néñ zétecgictegic ac imi dindiñanec zégic.

Yesu imi Anutu arunec mayec.

²⁵ Wañu Yerusalem miñina tosanenéh yomuhuc zéma qesiamugic; Qewiñ zé wanzu imi ic yomi me? ²⁶ Ic imi ac winiñu zéma you nanzac. Wañu ienené ara ménda zézu. Galeñ hécnina ienené ic yomi Kristo zéma hélacnec nimmizu me? ²⁷ Kristo hayu dimuacnec hazac imi ic méñnéñ ménda nimmac. Wañu ic yomi dimuacnec imi nini ninziñ. ²⁸ Yesunéh ocmuñ téréya qeriaiguc ku énécmima selianec zéyec; Ini ni zéma ni dimuacnec hayi imi ninzu, néñ ni nena siñ niñac ménda mayi. Méñ méli néñec iminéh héla. Wañu ini ménda nimmizu. ²⁹ Wañu ni imi inéh méli néñu iwarunec mayi imuac niñ ni imi i nimmizua. ³⁰ Imuhuc zéyu ienené késawiñ zé wañgic. Wañu naléya ménda ducñiyu méñnéñ méñ méraginánéh méñ ménda osigic. ³¹ Wañu suggina igucnec sasalanéh i ninzéhégema yomuhuc zégic; Kristo hawacnec imi ic yominéh kiwi méréra meanzac imi ogicma kiwi méréra sasala hia mewacnec?

³² Imuhuc zéma Yesuac ac sañec imuhucya imuhucya zégic Farisaio ic ienené nimma hofac oo ic kiwahécgina iniguc Yesu késamuac niñ ocmuñac galeñ meme ai ic tosara méli énécmigic. ³³ Wañu Yesunéh zéyec; Ni nalé hotonadac iniguc kecmaguc méli néñec iwac muru kemmañ. ³⁴ Ini hocnémmu wañu ménda mihicñi némmu. Ni kecmañ imuhucgeñ ini hamuac séc qahac. ³⁵ Zéyu

Yuda ic ieneŋ yomuhuc zéma eminiŋ waŋgic; Ic yomi dimuaru keŋu hocbiŋ? Alahécniŋa Girik ic suginaiguc héndemma keczu ionaru kemma Girik ic ku énécmimaŋ zé imuhuc zézac me? ³⁶ Hocnémmu waŋu ménda mihicŋi némmu. Ni kecmaŋ imuhucgeŋ hamuac séc qahac zézac ac imuac hénia imi némac?

³⁷ Kendonŋ kunuha, nalé yandaiguc Yesunéŋ namma selianec zéauyec; Méŋnéŋ méŋ doku niŋac humuzaciguc nuaru hama nemac. ³⁸ Kiwi téréyaiguc[☆] yomuhuc ogic hezac; Méŋ ni ninzéŋgé némmac imi qeria igucnec doku kekecyaguc im-inéŋ éréma luma kemmac. ³⁹ Imuhuc Zéyec imi méŋnéŋ méŋ i ninzéŋgémac imi kecma Uŋa késamac, imuac niŋac Uŋawac niŋ imuhuc zéyec. Nalé imuhucgeŋ Yesunéŋ kurumenŋiguc ménda emma edamuyaguc ménda waŋec imuac niŋ Uŋa ménda méliyu mayecnec.

⁴⁰ Ac imi nimma ic tosara ieneŋ yomuhuc zégic; Hélaecnec ic yomi Anutuac tilinŋ tilinŋ ic imi mia. ⁴¹ Tosaranéŋ Ic imi Kristo wanzac imuhuc zégic. Waŋu tosanaréŋ yomuhuc zémanec qe-sigic; Kristonéŋ Galilaia baec ama méŋ igucnec hia hicŋimacac séc? Imi qahacgucnec. ⁴² Kristo imi Betelehem ama areŋa yanda Dawidi kerec imuarunec iwac qeli onac sugina igucnec hicŋimac imuhuc imi kiwi téréyaiguc ménda hezac me? ⁴³ Imuhuc zéma ic ieneŋ Yesuac niŋ méndéŋ amugic. ⁴⁴ Ic tosanaréŋ késawiŋ zé waŋgic waŋu méŋnéŋ mérianéŋ i ménda osiyec.

☆ **7:38:** Yes 43:20, 44:3, 55:1, 58:1, Ezk 47:1-12, Yoe 3:18

Yuda ic onac galeñhécgina tosara Yesu ménda ninzénégic.

⁴⁵ Ai merac ieneñ lilingéma hofac oo ic kiwahécgina zéma Farisaio ic ionaru hagic yomuhuc qesiéncmigic; Némac niñac Yesu ménda késama eñ hazu? ⁴⁶ Zégic ocmuñac galeñ meme ai ic ieneñ melemma zégic; Ac imuhucya méñnéñ méñ ménda zéauyu niñañiñ. ⁴⁷ Zégic Farisaio ic ieneñ yomuhuc énézégic; Ini acguc ikoc wañ énécmizac? ⁴⁸ Galeñ zéma Farisaio ic nonarunec méñnéñ i ninzénégé mizac me qahac? ⁴⁹ Ic enomia héna ac ménda niñacgézu ini saecginaguc. ⁵⁰ Wañu suginaiguc méñ becneç Yesuaru keñec qara Nikodemo inéñ yomuhuc qesiéncmiyec; ⁵¹ Héna acninanéñ ic méñac ara me hakaya meyec imi walac ménda nimmagucnec késpedesiraguc zéanzac me qahac? ⁵² Zéyu zégic; Gi momacnec Galilaia baec igucnec me? Kiwi oloñ héna. Hémma Galilaia baec igucnec Anutuac tilinñ tilinñ ic méñ ménda hicñimac imi niñ asariwésémañ.

⁵³ Imuhuc zégic tecgéyu eñac eñac amaginaiguc kendacgic.

8

Héna yanda embac méñ Yesuaru wagicma hagic.

¹ Yesunéñ Oliwa boñaiguc eñec. ² Wañu ama gianñiyu inéñ ocmuñ téréyaiguc muñguc eñec. Eñu ic embac moczoñ iwac muru hagic tacma ku énécmiyc. ³ Wañu héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic ieneñ embac méñ kaisero wammanec

keru késagic imi wagicma hama sugcinaiguc haigic nanec. ⁴ Wañu Yesu ézégic; Kiwi ic, embac yomi kaisero wamma keru imuhucgeñ késagic. ⁵ Mosenéñ héna aciguc embac imuhucya imi hocnéñ héihumuwiñ niñac zéseli nénécmiyec. Wañu geñ mia dimuhuc zéwésémañ? ⁶ Wañu ac imi batucgéma késpedesira mihicñima aciguc opocbiñ zéma imuhuc qesimigic. Wañu Yesunéñ sícgéma baeciguc mérianéñ kiwi oma tarec. ⁷ Imuhuc taru ieneñ qesima qesi wañgic inéñ dindiñanec namma yomuhuc énézéyec; Onarunec méñnéñ késpedesic qahac kecanzaciguc inéñ walac hénima hocnéñ héiyuguc. ⁸ Imuhuc zéma muñguc sícgéma baeciguc kiwi oyec. ⁹ Oyu ieneñ ac imi nimma ic yanda méñ hénima keñu, gi méñ ni méñ wai érécmima kendacgic Yesu zéma embac sugcinaiguc nanec iereñ ekacnec nañoc. ¹⁰ Yesunéñ dindiñanec namma héñu kendacgic embac imi momacguc eñeyanec nañu yomuhuc qesimiyec; Embac, ic moczoñ imi dimia? Késpedesicgaguc zégénzac méñ ménda nanzac me? ¹¹ Zéyu zéyec; Qahac, Miñ Kewu. Zéyu Yesunéñ ézéyec; Ni acguc késpedesicgaguc ménda zégénzua. Kemma deguc muacnec késpedesic muñguc ménda wambésémañ.

Yesuac héipuc ac imi hélaguc.

¹² Yesunéñ muñguc ac yomuhuc énézéyec; Ni baec séc ic embac onac asac mararañ. Méñ ni méndac némmac imi siñi qeriaiguc muñguc ménda keremmac. Wañu kekecac asaha késakecmac. ¹³ Imuhuc zéyu Farisaio ic ieneñ yomuhuc ézégic; Geñgaocnec guac héipuc

waŋamuanzaŋ imuac niŋ guac héipuc ac imi héla qahac. ¹⁴ Zégic Yesunéh yomuhuc melemma zéyec; Ni imi dimuacnec hama dimuaru kemman imi ni ninzua, imuac niŋac ni nenaoc nuac héipuc acna waŋamuma zézua, néŋ imi hélacnec wanzac. Waŋu ini imi ni dimuacnec hama dimuaru kemman imi ménda ninzu. ¹⁵ Eneŋ ic onac niniŋ igucnec niŋgésianzu. Waŋu neŋ imi ic méŋac ménda niŋgési mianzua. ¹⁶ Ni nenacnec qahac, Maŋgoc méli néŋec i guc momacnec niŋgésianzic, imuac niŋ ni niŋgésiman iguc, nuac niŋgésigésina imi hélacnec wammac. ¹⁷ Héna acginaiguc yomuhuc hezac; Ic éréhécnéh héipuc ac zéyic imi héla wammac. ¹⁸ Méŋ imi ni nenawac héipuc waŋamuanzua, waŋu héipuc icna méŋ imi Maŋgoc méli néŋec imi mia. ¹⁹ Imuhuc zéyu ieneŋ qesimigic; Guac maŋgocga imi dimia? Zégic Yesunéh melemma énézéyec; Ini ni me Maŋgocna ménda niŋnércmizu. Ni niŋnémbunec imi Maŋgoc imuhucnec nimmiwunec. ²⁰ Ac imi ocmuŋ téréyaiguc soukiwa haimimiawac katapa tarec imuaru ku énécmima zéyec. Waŋu naléya ménda ducŋiyec imuac niŋac méŋnéŋ méŋ i ménda késayec.

²¹ Waŋu inéh muŋguc énézéma zéyec; Ni kemba ini hocnémma képésic ginaguc humumu. Waŋu kemma kecman imuhucgeŋ ini hamuac séc qahac. ²² Imuhuc zéyu Yuda ic ieneŋ eminiŋ waŋgic; Ni kemman imuhucgeŋ ini hamuac séc qahac imuhuc zézac. Hénia imi némac? Eŋeyaoc euma humumac me? ²³ Zégic inéh énézéyec; Ini younec, waŋu ni imi ou kurumeŋ igucnec.

Ini baec igucnec, wañu ni imi imuarunec qahac. ²⁴ Imuac niñac ini kápésicgina qeriaiguc humumu imuhuc zézua. Ni imi i wanzua imi ménda ninzén gézui guc kápésic ginawac qeriaiguc humumu. ²⁵ Imuhuc zéyu ienen yomuhuc qesi migic; Gi méré? Wañu Yesunén énézéyec; Ni héniana nalé séc énézéanzua. ²⁶ Ni onac ac sasala zéma zégésigési ac sasala késakeczua, néñ méli néñec imi héla miñina, imuac niñac inén nézéyec imi sac baec ic embac énézéanzua. ²⁷ Inén Mañgocyawac imuhuc zéma énézéyec. Wañu ienen imi ménda niñtegic. ²⁸ Imuac niñ Yesunén yomuhuc zéyec; Ini Icac Naña imi meyacmu nalé imuaru ni imi mia i* zéma niñasarimu. Wañu ni nena ewa siñnawac iwawai mén ménda meanzua, néñ Mañgocnéñ iwawai ku néñec imi sac énézéanzua imi niñtegicmu. ²⁹ Mélinéñec imi niguc kecanzac. Ni nalé séc ai tosara Anutunén héñu sécgéanzac ai imuhucya sac meanzua. Imuac niñ inén n-nacnec ménda wainéñanzac. ³⁰ Imuhuc zéyu bec sasalanén ninzén gémigic.

Abarahamac qelihéra.

³¹ Wañu Yuda ic ninzén gézu ionac yomuhuc énézéyec; Ini nuac ackuazéc qeriaiguc hémbénaña kecmuiguc hélacnec nuac tohotoho ichécna wammu. ³² Wañu ini ac héla niñac gégic ac héla iminén ziki sipacgina hulac énécmimac. ³³ Zéyu ac yomuhuc melengic; Nini Abarahamac qeli, mén néñ ziki sipac ménda wañ nénécmigic. Wañu némac niñ ziki sipacgina hulac énécmimac

* **8:28:** Ni imi mia Kristo zéma niñasarimu.

zézana? ³⁴ Yesunéh melemma énézéyec; Hélaac néngéh énézézua, méñnéñ méñ képésic wañanzac imi imuac welenj qeje ic wanzac. ³⁵ Wañu welenj qeje icnéñ miñinawac amaiguc nalé séc ménda kecmac, néñ nañanéñ tetecgia qahac kecmac. ³⁶ Imuac niñ Nañanéñ hulac énécmiyu ini hélaac nec ziki sipacgina qahac kecmu. ³⁷ Ini Abarahamac qeli imi ni ninzua. Wañu qeriginaiguc nuac ackuazécnawac tatacya méñ ménda he énécmizac. Imuac niñ nuhumuwij zé wanzu. ³⁸ Ni Mañgocnawac wésiaiguc héñi imuac énézéanzua. Wañu ini mia mañgocgina iwarunec niñgic imuac wañanzu.

³⁹ Zéyu zégic, Nonac mañgoc imi Abaraham. Wañu Yesunéh melemma énézéyec; Abarahamac qeli wambunec haka Abaraham wañec imuhucya wambunec. ⁴⁰ Ni Anutu arunec nimma ac héla énézéwa nuhumuwij zé wanzu. Wañu Abaraham inéh haka imuhucya ménda wañec. ⁴¹ Ini eñañ mañgocgina iwac haka imi wañanzu, imuhuc zéyu ienenj melemma zégic; Nini kaisero haka igucnec ménda hicñiyij. Nonac mañgoc imi momacguc sac keczac imi Anutu. ⁴² Yesunéh yomuhuc zéyec; Ni Anutu arunec hicñima mayi. Ni mayi imi nena ewana niñ qahac, inéh méli néñu mayi, imuac niñ Anutu imi onac mañgoc wambacnec imi ala wañ némbunec. ⁴³ Dimuhuciguc nuac ackuazéc imi ménda niñasarizu? Imi mia acna gezacginanéñ nimmuac séc qahac imuac niñac ménda niñasarizu. ⁴⁴ Ini mañgocgina Biria miñina iwarunec hicñigic, imuac niñ iwac ewa siña

tohowiñ zé wan̄zu. Inéñ nalé hénia igucnec euqaçac ic kerecac keczac. Wañu iwac qeriaiguc ac héla mén̄ ménda hemiyu ac hélaiguc ménda nan̄anzac. Inéñ mia ic ikora wañu ikoc acwac mañgocya keczac, imuac niñ ikoc ac zéman̄ zé eñeya nin̄iñ késama zéanzac. ⁴⁵ Wañu ni ac héla zéanzua imuac niñ ini ménda nin̄zéh̄gé nén̄zu. ⁴⁶ Onarunec mén̄h̄néñ nuac kápésicna mén̄ h̄ia mihic̄ñimac? Ac héla énézézuaiguc némac niñ ménda nin̄zéh̄gé nén̄zu? ⁴⁷ Mén̄ Anutuac buña keczac imi Anutuac ac nin̄zac. Wañu ini Anutuac buña ménda keczu, hénia imuac niñ ini ménda niñtohoanzu.

Yesunéñ eñeya héipuc ac zéyec.

⁴⁸ Zéyu Yuda ic ieneñ yomuhuc melemma zégic; Nini guac yomuhuc zéma niñanzin̄; Gi Samaria ic dac, uña biria késa keczan̄. Zézin̄ imi hélacnec me qahac? ⁴⁹ Wañu Yesunéñ melemma zéyec; Ni uña biria mén̄ ménda késakeczua. Wañu ni Mañgocna eeya héian̄zua wañu ini ni mematiti wañ nén̄zu. ⁵⁰ Ni nenaoc nuac eena héinémmuac niñ ménda wañanzua, néñ mén̄h̄néñ imuac niñ wamma gésima keczac. ⁵¹ Hélacnec téñgéh̄ énézézua, Mén̄h̄néñ mén̄ nuac ackuazéc tohoma kecmaciguc inéñ ménda humumac. ⁵² Imuhuc zéyu bec Yuda ic ieneñ zégic; Gi uña biria késakeczan̄ imi deguc niñasarizin̄. Abaraham zéma Anutuac tilin̄ tilin̄ ic ieneñ moczon̄ humudacgic, néñ geñ mia mén̄h̄néñ mén̄ guac ackuazéc tohoma kecmaciguc inéñ kilendac ménda humumac zékeczan̄ me? ⁵³ Gi mañgocnina Abaraham humuyec i ogiczan̄ me? Anutuac tilin̄ tilin̄ ic ieneñ acguc humudacgic.

Waᅇu gi geᅇga niᅇ niᅇna mére wanzac me? ⁵⁴ Yesunéᅇ melemma zéyec; Ni nenawac eena héiwa nuac eena imi héla qahac wammac. Neᅇaᅇ Anutu zéanzu Maᅇgocna iminéᅇ eena héianzac. ⁵⁵ Ini i ménda nimmizu, waᅇu neᅇ i nimmizua. I ménda nimmizua zéwinec imi ini éséc nec ic ikora wambinec. Waᅇu ni i nimmima iwac ackuazéc tohoanzua. ⁵⁶ Onac maᅇgoc Abaraham inéᅇ naléna hémmaᅇ zé ewa hia nimma kecma hémmaguc ségiségi waᅇec. ⁵⁷ Imuhuc zéyu Yuda ic ieneᅇ zégic; Gi yawuᅇga 50 ménda késazaᅇ. Waᅇu Abaraham bec héᅇnec? ⁵⁸ Zégic zéyec; Héla nec téᅇgéᅇ énézézua, Abaraham ménda hicᅇiyec nalé imuarunec keriac kecua. ⁵⁹ Imuhuc zéyu ieneᅇ qewiᅇ zéma hoc megic. Waᅇu Yesunéᅇ saᅇgima ocmuᅇ téreya imi waima hiᅇgacma keᅇec.

9

Ic méᅇ kic hilicyaguc hicᅇiyec imi mehiaruyec.

¹ Yesunéᅇ hénaiguc kemma ic méᅇ kic hili-cyaguc hicᅇima kerec imi héᅇec. ² Waᅇu tohotoho ichéra ieneᅇ qesima zégic; Kiwi ic, ic méréneᅇ képésic waᅇu inéᅇ kic hilicyaguc hicᅇiyec? I eᅇeyaoc me neᅇgoc maᅇgocya ieneᅇ? ³ Zégic Yesunéᅇ yomuhuc énézéyec; Eᅇeyaoc me neᅇgoc maᅇgocyanéᅇ képésic ménda waᅇic. Waᅇu Anu-tuac ai méᅇ imi iwac kekeciguc wininiyu hémmu niᅇac imi hicᅇimiyec. ⁴ Mélinéᅇec iwac ai imi kaiwe nanzac imuac séciguc mewiᅇ. Waᅇu siᅇiya hayu méᅇnéᅇ méᅇ ai memacac séc qa-hac. ⁵ Ni baeciguc kecanzuanec baecac asac

mararan̄ wanzua. ⁶ Imuhuc zémaguc, baeciguc sépécgéma sépécnéñ gizon̄ meyacgéma iwac kiwaiguc haiyec. ⁷ Haima yomuhuc ézéyec; Siloam zékéñiguc kemma zuacna. (Siloam imuac hénia imi; Mélimiyec.) Zéyu inéñ kemma zuaru kiwa hiaruyu hémma amayaiguc lilingéma keñec. ⁸ Wañu ic ama momachéra zéma ic tosara ic imi zéwelec énécmiyu héñangic ienéñ yomuhuc qesigic; Ic yomi hénaiiguc tacma iwawai niñac qesinéncmian̄ec iminéñ me qahac? ⁹ Tosaranéñ inéñ mia zégic. Wañu tosanaréñ qahac, i éséc nec zégic. Wañu i eneyaoc yomuhuc selima zéyec; Ni ic imi mia. ¹⁰ Zéyu ienéñ qesimima zégic; Kicga dimuhuc hiaruzac? ¹¹ Zégic zéyec; Ic mén̄ Yesu zémianzu inéñ gizon̄ meyacgéma nuac kicnaiguc haima Siloam zékéñiguc kemma zuacna zéyu kemma zuacba hiaruyu héñanzua. ¹² Zéyu ézégic; Ic imi dimuaru keczac? Wañu melemma zéyec; Ni ménda ninzua.

Farisaio ic ienéñ kic hilic mehiaruyec imuac ara zégic.

¹³ Wañu ic bec nec kic hilic kerec imi wagicma Farisaio ic ionaru keñgic. ¹⁴ Wañu Yesunéñ gizon̄ meyacgéma kiwa mehiaruyec imuac naléya imi Sabata. ¹⁵ Imuac niñ Farisaio ic ienéñ imuhucyanec iwac kiwa dimuhuc hiaruyec zéma qesimigic. Wañu ic imi yomuhuc melemma zéyec; Inéñ gizon̄ nuac kicnaiguc haiyu zuacba hiaruyu héñanzua. ¹⁶ Farisaio ic tosanaréñ zégic; Ic imi Sabata logianzac imuac niñ Anutu arunec qahac. Wañu tosanaréñ kápésic ic

ménénē dimuhuc kiwi méréra imuhucya mewacnec imuhuc zéma méndén amugic. ¹⁷ Wañu kic hilic imi muᅅguc qesimigic; Ic iminén kicga mewéréngézac, geᅅ iwac niᅅ némac ac zéwésémaᅅ? Zégic zéyec; Ic imi Anutuac tilin tilin ic.

¹⁸ Wañu Yuda ic ienen ic imi kic hilic kerec igucnec hiaruyec imi ménda ninzégéma iwac neᅅgoc maᅅgocya héihéré érécmigic. ¹⁹ Érécmima yomuhuc zéma qesiéércmigic; Ic yomi orac meracgira me? Wañu ic yomuac kic hilicyaguc hicᅅiyec zézaoc? Wañu deguc imi dimuhuc héᅅanzac? ²⁰ Zégic neᅅgoc maᅅgocya ieren yomuhuc melemma zéyoc; Ic yomi norac naᅅnira imi zéma kic hilicyaguc hicᅅiyec imi niri ninzic. ²¹ Wañu dimuhuciguc kiwa hiaruzac imi zéma mérénen iwac kiwa méwéréngéyec imi niri ménda ninzic. Wañu i imi yawuᅅa sasala imuac niᅅ qesimigic eᅅeyaoc eᅅeya surucya énézémac. ²² Yuda ic ienen ménénē Yesu imi Kristo zéma ninzégémac imi Anutuac hénarini sucnina igucnec nesimiwiᅅ imuhuc zéma bec ewa momac waᅅgic imuac niᅅ ieren ionac niᅅac bacgira yandiyu imuhuc zéyoc. ²³ Imuac niᅅac iwac neᅅgoc maᅅgocyanén; I komora qahac, qesimigic, imuhuc énézéyoc.

²⁴ Wañu muᅅguc ic kic hilic kerec imi héihéréma ézégic; Anutuac eeya héiwéséna. Ic imi késpedesraguc imi nini ninziᅅ. ²⁵ Zégic inén melemma zéyec; Ic imi késpedesraguc me qahac imi ni ménda ninzua. Momacguc ninzua imi yomuhuc; Becnec ni kic hilic keru, néᅅ

deguc imi héñanzua. ²⁶ Zéyu zégic; Dimuhuc wañgéñec? Inéñ dimuhuc kicga méwéréñgéyec? ²⁷ Inéñ melemma énézéyec; Ni bec zédaczua, néñ gezacginanéñ ménda nimma némac niñac muñguc nimbiñ zé wanžu? Ini momacnec iwac tohotoho ichéra wambiñ zé wanžu? ²⁸ Imuhuc zéyu hahali mima zégic; Gi imi iwac tohotoho icya. Wañu nini imi Moseac tohotoho ichéra. ²⁹ Anutunéñ Mose ac ézéyec imi nini ninziñ. Wañu ic imi dimuarunec imi nini ménda ninziñ. ³⁰ Zégic ic iminéñ yomuhuc énézéyec; Ic imi kicna mehiaruyec wañu dimuacnec hayec imi ini ménda niñasarimanec keczu. Imuac mia ni welicgé énécmizua. ³¹ Nini yomuhuc niñanzin; Anutunéñ késpedesic ic ionac gezac ménda haianzac, néñ ic solañña Anutuac ackuazéc tohoanzac iwac mia gezac haianzac. ³² Ic ménñ kic hilicyaguc hicñiyecac keru kiwa mébéréñgéyec ac suruc imuhucya imi nalé hicñima hama éréyec imuac suraiguc ménñ ménda zégic niñiñ. ³³ Ic imi Anutu arunec ménda mawacnec ai imuhucya ménñ hia ménda mewacnec. ³⁴ Zéyu zégic; Gi késpedesic qeriaiguc téñgéñ hicñinec, néñ ac ku nénécmizan? Imuhuc zéma nesigic keñec.

Ninznéñ ninzégina qahac imi kic hilic ésécnec.

³⁵ Ic imi néfacgéycic mayec imi Yesunéñ niñec. Nimma ic imi mihicñima qesi miyec; Gi Icac Nañña imi ninzégézan? ³⁶ Wañu ic iminéñ zéyec; Miñ Kewu, ic zézan imi méré? Nézésna ic imi ninzégéwa. ³⁷ Yesunéñ zéyec; Geñ deguc hémma nanzan. Giguc ac zézac iminéñ ic imi mia. ³⁸ Wañu ic iminéñ Miñ Kewu ni ninzégézua

zéma mepési miyec. ³⁹ Waṅu Yesunéh yomuhuc zéyec; Ni niṅgési énécmimaṅ zé baeciguc mayi. Imuac waṅ énécmiwa kic hilicnéṅ hémmu, néṅ kicginagucnéṅ kic hilic wammu.

⁴⁰ Farisaio ic tosara momacnec kecgic ieneṅ imuhuc zéyu nimma zégic; Nini momacnec kic hilic me? ⁴¹ Waṅu Yesunéh énézéyec; Ini kic hilic kecwunec imi késpedescina ménda he énécmiwacnec. Waṅu deguc héṅanziṅ zézu, imuac niṅ késpedescina he énécmizacnec.

10

Rama zéma rama galeṅ.

¹ Ni hélacnec téṅgéh zézua, ménṅ rama onac deminṅ qeriaiguc emmaṅ zéma nagu igucnec ménda emma héna ménṅunec logimac imi kowu nene zéma kaiziliweṅ ic. ² Ménṅ nagu igucnec emmac iminéṅ ramawac galeṅa. ³ Awiawi icnéṅ iwac niṅac naguya auanzac. Waṅu rama ieneṅ ara hia niṅyacgégic inéh ramahéra qacgina unuruma onagiru séṅgaṅgeṅ mamu. ⁴ Rama ieneṅ ara hia niṅyacgézu imuac niṅ onagiru madacgic eṅeya walac keṅu méndacmima keṅanzu. ⁵ Waṅu ic enia ménṅac ara imi ieneṅ ménda niṅtegicanzu. Imuac niṅ waima héṅqacgéma kemmu. ⁶ Yesunéh séséc ac imi énézéyu niṅgic, néṅ ac hénia imi ménda niṅsarigic.

⁷ Imuac niṅ Yesunéh muṅguc énézéyec; Hélaecnec téṅgéh énézézua; Ni rama ionac nagu. ⁸ Ni ménda hawa walac hagic imi eneṅ moczoṅ kowu nene zéma kaiziliweṅ ic. Imuac niṅac rama ieneṅ acgina ménda niṅgic. ⁹ Ni nagu

mianéñ, méñnéñ nuac muru keremmac imi anğéña tiwa, nagu imuacnec eñeñ mama wamma nene mihicñimac. ¹⁰ Kowu nene imi eñ ménda hamac, néñ rama sasañgiaiguc énépésima kemma mebirima unuhumumac niñac sac haanzac. Ni mia rama ieneñ kekec imi sécgina mema kuaya qeçe memu niñac hayi. ¹¹ Ni imi rama galeñ hiabia. Galeñ hiabianéñ rama ionac niñ kekecyia hia wai énécmianzac. ¹² Wañu galeñ soukiwa niñac ai meanzac iminéñ galeñ héla qahac. Wañu rama imi eñeya qahac, imuac niñ haséñ kazu hayu hémma rama wai énécmima néngaru haséñ kazunéñ inima néndéñ énécmianzac. ¹³ Ic imi soukiwa niñac ai meanzac imuac niñ néngacanzac. Wañu inéñ rama niñac ewa éréhéc ménda wañanzac. ¹⁴ Ni rama galeñ hiabia. Ramahécna niñénécmiwa niñnéñzu. ¹⁵ Imi mia Mañgocnéñ ni niñnéñu neñ Mañgoc nimmianzua imuhuc ésécnec. Imuac niñ ni rama ionac niñac kekecna waizua. ¹⁶ Nuaru ramahécna méñ keczu imi demin yomuacnec qahac. Wañu ini momacnec onagicma éréwa nuac ewana nimmu. Niñgic rama tuñ momacguc kecgic galeñ momacguc kecénécmimac. ¹⁷ Kekecna muñguc memañ zéma waizua imuac niñ Mañgocnéñ nuac goina héianzac. ¹⁸ Kekecna imi méñnéñ ménda nuagicmac. Wañu ni nenaoc waizua. Kekecna gilimañ me muñguc memañ imuac kuc buña imi nuaru henéñzac. Zézé seli imi Mañgocna iwac murunec hayu késayi.

¹⁹ Ac imuac niñ Yuda ic ieneñ muñguc héndéñ amugic. ²⁰ Wañu sucginaiguc sasalanéñ yomuhuc

zégic; Inéj uña biria késayu qeria sicsaoc wanzac. Némac niñ ara ninzu? ²¹ Wañu tosaraneñ yomuhuc zégic; Ac imi ic ménj uña biriayaguc imuhucyawac ac qahac. Uña birianeñ ic kic hilic ménjac kiwa hia mehiarumac me?

Yuda ic ienej Yesu ménda ninzégémigic.

²² Yerusalemiguc ocmuñ téréyawac naguya augic imuac yawuñ* imi sanjeña naléyaiguc ducñiyec. ²³ Yesunéñ ocmuñ téréya demin qeriaiguc luhuc ama yanda ménj qara Solomon taru imuac qeriaiguc lelecgéma nañec. ²⁴ Wañu Yuda ic ienej lelecgémima yomuhuc zéma ézégic; Némac nalé ducñiyuguc ewa éréhéc ménda wañgémbin? Gi Kristo keczaniguc zéasarima nénézéna. ²⁵ Zégic Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Ni énézéyi, néñ ménda ninzégéanzu. Kiwi mérera nuac Mañgocnawac qaraiguc meanzua iminéñ nuac héipuc ac zéénécmizac. ²⁶ Wañu ini imi nuac ramahécna qahac imuac niñ acna ménda ninzégézu. ²⁷ Ramahécna imi ewana niñanzu. Wañu ni ionac niñénécmiwa ieneñ méndac néñanzu. ²⁸ Neñ kekec hémbénaña imi énécmiwa méndagucnec humumu. Ménénéñ ménj nuac mérana igucnec ramahécna nuagicmacac séc qahac. ²⁹ Nuac hainéñec Mañgocna inéñ momac yanda onogicdacma kunéngina keczac, imuac niñ ménénéñ Mañgocnawac méria igucnec iwawai ménj paktak wagicmacac séc qahac. ³⁰ Ni zéma Mañgoc niri momacguc.

* **10:22:** Kendonj imuac, Hanukah zéanzu.

³¹ Imuhuc zéyu munɣuc Yuda ic ienen héiwiɲ zéma hoc megic. ³² Yesunéh yomuhuc énézéyec; Kiwi méréra icnéɲ ménda memeya imi hénia hénia Maɲɣocna iwarunec mema énézéwa hénzu. Waɲu imuac suginaiguc némac iwawai mén niɲac hocnéɲ nuwiɲ zé wanzu? ³³ Zéyu Yuda ic ienen melemma zégic; Iwawai imuac me imuac niɲ qahac, gi baec ic kecma Anutu wanzua zéma Anutu zébiri qébiri wammianzaɲ ac haka imuac mia hocnéɲ guwiɲ zé wanziɲ. ³⁴ Yesunéh melemma énézéyec; Héna acginaiguc, Neɲ ini anutu zéénécmizua[☆] imuhuc ménda ogic hezac me? ³⁵ Kiwi téréya imi augic qahac wammacac séc qahac. Anutunéh ic tosara ara zéhicɲi énécmiaɲec ionac niɲ anutu zéénécmiyec. ³⁶ Mén Maɲɣocnéɲ kekecyá météré wammima baeciguc mélimiyec iminéɲ Ni Anutuac Naɲa zéyu, némac niɲ, Téréya zébiri qébiri wammizac, zénénzu? ³⁷ Maɲɣocnawac ai ménda meanzuaiguc ménda ninzéhé némmu. ³⁸ Néɲ aiya meanzuaiguc imi, ni qahac, néɲ kiwi méréra imi miadac kileɲ ninzéhému. Imuhuc wammuiguc Maɲɣocnéɲ nuac qerinaiguc keru ni iwac qeriaiguc kecanzua imi hia niɲasarimu. ³⁹ Ienen munɣuc késawiɲ zé waɲɣic, waɲu inéh méragina igucnec néɲɣacma keɲec.

⁴⁰ Waɲu Yesunéh Yodan doku néwécɣeɲ becneɲ Yohanenéh doku naec énécmiyec imuaru kemma kerec. ⁴¹ Waɲu ic embac sasalanéh imuaru hama zégic; Yohanenéh bec kiwi méréra mén ménda meyec, néɲ ic yomuac ac sasala zéyec iminéɲ

☆ **10:34:** Leg 82:6

moczonj héla wanzac. ⁴² Wañu baec imuaru sasalanén Yesu ninzéhégic.

11

Yesunén Lazaro humuc igucnec meqelimiyec.

¹ Ic ménj hafi kiyu heyec. Qara imi Lazaro. Inén Maria zéma iwac embac dara Mata iorac ama arenja Betania igucnec. ² Maria yomi Miñ Kewuac qahaiguc haléc héménja hiabia pocgéma eneya oruc zucyanénj hénaya naecmiyec imi mia. Wañu Lazaro hafi heyec iminénj mia Maria iwac nauj dara. ³ Wañu naujhérea ierenj Yesuaru ac yomuhuc haiyic keñec; Miñ Kewu, ic siña niñmianzanj imi hafi kiyu hezac. ⁴ Wañu Yesunénj suruc imi nimma yomuhuc zéyec; Hafi imuac tetecgia imi humuc qahac. Imi mia Anutu mepé qepési mihicñi mimuac niñac hicñizac. Wañu imuarunec Anutuac Naja acguc mepésimimu. ⁵ Yesunénj Mata zéma iwac embac munaya zéma Lazaro ionac siñgina niñañec. ⁶ Wañu Lazaro hafi hezac zégic nimmaguc kerec imuaru waimanec keru ai meme éréhéc keñec. ⁷ Keñu tohotoho ichéra énézéma zéyec; Neñañ lilingéma Yuda baeciguc kembiñ. ⁸ Zéyu ienenj zégic; Kiwi ic, Yuda ic ienenj hocnéñ guwiñ zé wañgic imi ai meme sasala ménda tecgézac. Wañu imuaru muñguc kembésémañ? ⁹ Yesunénj melemma zéyec; Kaiwe érema hiñgacanzac imuac naléya 12 ac séc ménda hezac me? Ménénj kaiweiguc keñha wammaciguc baec kurumeñac asac mararañiguc hémma ménda qonzontonj gémac. ¹⁰ Ménénj siñiiguc keñha wañu iwac qeriaiguc asac mararañ

qahac wañu mama qemac. ¹¹ Imuhuc zémaguc andiaiguc yomuhuc énézéyec; Neñañ alanina Lazaro gauya hezacnec. Ni kemma mindiwa yacmac. ¹² Wañu iwac tohotoho ichéra ieneñ zégic; Miñ Kewu, gau hezaciguc hiarumac. ¹³ Yesunéñ iwac humuc niñac imuhuc zéyec, néñ iwac tohotoho ichéra ieneñ gau hehe niñac imuhuc zézac zéma niñgic. ¹⁴ Wañu Yesunéñ zéasarima zéyec; Lazaro imi humuyec. ¹⁵ Onac niñ wamma nimba imuaru ménda keru iminéñ hia wañu ségiségi wanzua. Imuhuc wamba ini ninzégému. Neñañ iwac muru kenni. ¹⁶ Wañu ic ménñ Toma, Didimo (Héi séwi séwi) zémianzu, inéñ tohotoho ic tosara yomuhuc énézéyec; Neñañ momacnec kemma i guc humuwiñ zé humuwiñ.

Yesu imi humuc igucnec yacyac imuac miñina.

¹⁷ Yesunéñ ama imuaru hayu Lazaro imi téngégic kicsuañ qeriaiguc heyu ai meme kemboñ qahac wanzac zégic niñec. ¹⁸ Betania ama areña imi Yerusalem hosuraiguc taru hénaya imi 3 kilomitawac séc wañec. ¹⁹ Wañu Yuda ic sasalanéñ nauñgirawac soñgoñ iricma soñgoñ ac wañ érécmiwiñ zé Mata zéma Maria iorac muru hagic. ²⁰ Wañu Yesu hazac zégic nimma Matanéñ i hémmanñ zé keñec. Wañu Marianéñ amaiguc tarec. ²¹ Miñ Kewu! Matanéñ ézéyec; Gi you kechañnec nauñ dacrira imi ménda humuwacnec. ²² Wañu ninzua, deguc acguc némac iwawai niñac Anutu welec mina Anutunéñ hia niñgémmac. ²³ Zéyu Yesunéñ yomuhuc ézéyec; Guac nauñ dacga imi muñguc yacmac. ²⁴ Zéyu Matanéñ melemma zéyec; Nalé tetecgia wañu,

humuc igucnec yacyac hicñiyu muñguc yacmac imi ni ninzua. ²⁵ Zéyu Yesunéñ ézéyec, Ni imi humuc igucnec yacyac zéma kekec imuac minina, méñnéñ méñ ni ninzéñgé néñzac imi kekecyaguc kecmac. Wañu humumaciguc kiléñdac kekecyaguc kecmac. ²⁶ Wañu méñ qeliqeli kecma ni ninzéñgé néñzac imi kiléñdac humucya qahac kecmac. Gi imi ninzéñgézañ me qahac? ²⁷ Zéyu embacnéñ zéyec; Oo, Miñ Kewu, ni ninzéñgézua. Gi Kristo, Anutuac Naña baeciguc hahaya.

²⁸ Imuhuc zémaguc lilingéma kemma embac munaya Maria qarú hayu iwacnec ézéyec; Kiwi ic imi hama guac guruzac. ²⁹ Zéyu Marianéñ nimma focdac yacma iwac muru keñec. ³⁰ Wañu Yesu imi ama areña yanda qeriaiguc ménda hayec, néñ Mataguc azoroyoc imuhucgeñ nañecnec. ³¹ Wañu Marianéñ geriwaguc yacma keñu, Yuda ic amaiguc i guc tacgic ieneñ hémma siacmañ zé kic suañiguc kenzac gezañ imuhuc zéma i méndacmigic. ³² Wañu Marianéñ Yesu nañec imuaru hama hémma iwac hénayaiguc mama sicgéma ézéyec; Miñ Kewu, gi you tachañnec nauñ dacrira ménda humuwacnec. ³³ Imuhuc zéma siaru Yuda ic i guc hagic momacnec siacgic Yesunéñ iniru qeri uñaya yéwériyu wésia témañ zé wañec. ³⁴ Wañu, Dimucgeñ haigic zéma qesiyu, Miñ Kewu, hama hénna zégic. ³⁵ Wañu Yesu kic masiya mayec. ³⁶ Wañu Yuda ic ieneñ hémma zégic; Héngic, Lazaro iwac siña dimuhuc nimmañec! ³⁷ Ic tosanéñ yomuhuc zégic; Kic hilic imi mehiaruyec. Wañu ic yomi ménda humumac niñ méra mimacac séc qahac wañec me?

Yesunéh Lazaro humuc igucnec meqeliyec.

³⁸ Wañu Yesunéh wésia muñguc yanda wamma kicsuañiguc keñec. Wañu kicsuañ imi hoc kifaña, kuaya imi hocnéñ hézicgégic heyec. ³⁹ Yesunéh zéyec; Hoc imi qililingégic keñu. Zéyu ic humuyec iwac embac nauña Matanéñ yomuhuc ézéyec; Miñ Kewu, ai meme kembon qahac wanzac, imi bec héménaguc wanzac. ⁴⁰ Zéyu Yesunéh ézéyec; Gi ninzéhgéma Anutuac edamuya hémhésémañ imuhuc ménda gézézua me? ⁴¹ Wañu hoc qililingégic keñu Yesunéh kiwa hima hémma zéyec; Mañgoc gi acna ninzañ imuac niñac ewa hia ac gézézua. ⁴² Gi nalé séc nuac niñanzañ imi niñi. Wañu zézua imi ic you nanzu ieneñ geñ ni méli nénec imi ninzéhgému niñac ionac niñ wamma imuhuc gézézua. ⁴³ Imuhuc zéma Yesunéh kucnec qarec; Lazaro, mama hana! ⁴⁴ Zéyu ic humumia iminéñ mama hayec. Wañu héná méria imi lineñ malekunéh osogic heyu musuya imi kereñnéñ osogic heyec.

Yesunéh énézéyec; Hulacmigic keñha wañu.

Farisaio ic eneñ Yesu qewiñ zéma ac sañec wañgic.

⁴⁵ Imuac niñac Yuda ic sasala Maria iwac hagic ieneñ ai Yesunéh meyec imi hémma ninzéhgégic. ⁴⁶ Wañu tosanéñ Farisaio ic ionac muru kemma ai Yesu meyec imuac ac suruc wañ énécmigic. ⁴⁷ Hofac oo ic kiwahécgina zéma Farisaio ic ieneñ kaunsol toçgo énécmima yomuhuc énézégic; Neñañ dimuhuc wañkeczin? Ic imi kiwi méréra hénia hénia yanda wañanzañ. ⁴⁸ Neñañ i imuhuc waimini, ic embac moczon

ninzéngé mimu. Ninzéngé migic Roma ic ieneñ hama baec yandanina zéma ic embac hécnina imi nonagicmu. ⁴⁹ Zégic suggina igucnec hofac oo ic méñ qara Kayafa yawuñ imuaru eñeñagina kerec iminéñ yomuhuc énézéyec; Ini niniñgina qahac téngéñ! ⁵⁰ Ic méñnéñ ic embachéra moczon ionac niñ wamma humuyu ic embachéranéñ ménda humumu iminéñ onac muru hia wammac imi ménda niñyacgézu? ⁵¹ Ac imi eñeyawac ewayá niñac ménda zéyec. Inéñ yawuñ imuac eñeñagina kerec imuac niñ Yesu imi Yuda ic onac humumacac niñ andiawac ara imuhuc zéyec. ⁵² Baec yandagina imuac sac qahac Anutuac nambérac héra baec séc tuima keczu imi momacnec tocgé énécmiyu tuñ momacguc wammac niñac imuhuc zéyec. ⁵³ Wañu nalé imuarunec Yesu qemu niñac ac sañec wañgic.

⁵⁴ Imuac niñac Yesunéñ Yuda ic sugginaiguc winiñu muñguc ménda lelecgéyec. Wañu zéléñ baec hosuraiguc tañ méñ qara Eferaim taru, tohotoho ichéra iniguc imuhucgenj kemma kecgc.

⁵⁵ Yuda ic ionac nagu sacyaguc ogicma kenjic imuac kendonj hosuru hayu ic embac sasalanéñ kendonj imi ménda hayunec imuac météré haka wambiñ niñac amaya amaya igucnec yacma Yerusalem ekenjic. ⁵⁶ Wañu ieneñ ocmuñ téréya somberñiguc namma Yesuac kic hihi wamma yomuhuc qesiamugic; Ini dimuhuc ninzu? Kendonj niñac ic imi hélacnec ménda hamac me? ⁵⁷ Wañu hofac oo ic kiwahécgina zéma Farisaio ic ieneñ bec yomuhuc zéseli wañ énécmigic; Méñnéñ Yesu dimuaru keru ninzaciguc kilendac

nénézéyu késawij.

12

Marianéŋ Yesu haléc naecmiyec.

¹ Ai meme 6 tecgéyu nagu sacyaguc ogicma keŋgic imuac kendoŋ imi hamac. Yesu Betania ama areŋa becneŋ Lazaro meqelimiyu humuc igucneŋ yacma kecaŋec imuaru hayec. ² Imuaru Matanéŋ Yesuac eeya héima nene oma gumu énécmiyec. Waŋu ic tosaraneŋ lelecgéma tacgic Lazaro inéŋ sugginaiguc Yesuguc momacneŋ tarec. ³ Tacgic Marianéŋ haléc soroc héméŋaguc boŋa eŋeŋa yanda qara nada imi hénéŋ baŋa 5 séc mema hama Yesuac hena qahaiguc qocgéma oruc zucyanéŋ kereŋ memiyec. Waŋu haléc imuac héméŋaneŋ ama qeriaiguc sécgédarec. ⁴ Waŋu tohotoho ichéra sugginaiguc kecma Yesu andé qemacac heyec Yuda Kariotonéŋ yomuhuc zéyec; ⁵ Haléc héméŋaguc imi maso haréwécac ai boŋa haiyu boŋ megic soukiwa imi mema ic maqeqeya énécmimac iminéŋ hia wambacneŋ, némac niŋ imuhuc ménda waŋec? ⁶ Waŋu inéŋ ic maqeqeya ionac niŋac wamma imuhuc ménda zéyec. Ic imi kowu nene, gésé késakeru soukiwa haigic éléŋ meanec imuac niŋac imuhuc zéyec. ⁷ Waŋu Yesunéŋ zéyec; Waina taru. Inéŋ téŋgénémmu imuac nalé niŋac wamma haléc héméŋaguc imi haiyu tarecac taczac. ⁸ Ic maqeqeya ieneŋ iniguc nalé séc kecmu, waŋu ni imi iniguc nalé séc ménda kecmaŋ.

⁹ Waŋu imuaru tackecgic Yuda ic sasalanéŋ Yesu imuaru taczac imi niŋtegcima hagic. Waŋu

Yesuac niḡac sac qahac, nêḡ Lazaro inêḡ meqeliyu yarec imi acguc hémbiḡ zé hagic. ¹⁰⁻¹¹ Waḡu Lazaro niḡac Yuda ic sasalanêḡ Yesuaru kemma niḡzêḡgêḡc imuac niḡ hofac oo ic kiwahécgina ieneḡ Lazaro imi momacnec qehumuwiḡ zé imuac ac saḡec zêḡc.

Yesunêḡ doḡki qahaiguc Yerusalem ekeḡec.

¹² Ama gianḡiyu ic sasala kendorḡac hagic ieneḡ Yesu Yerusalem hamaḡ zé hénaiguc hazacnec zêḡc nimma ¹³ ewaḡ ic harêḡa mema i hémbiḡ zé kemma yomuhuc qacḡic; Ohec wahec! Zéhiaru mimia! Miḡ Kewuac qaraiguc hahaya! Zéhiaru mimia! Israel neḡaḡ Ic Kewu. ¹⁴ Yesu imi doḡki merawa méḡ mihicḡima imuac qahaiguc tarec. Imi mia kiwi téréyaiguc ogic hezac ésécnec; ¹⁵ O, béracna Zion, bacḡa ménda yandimac. Héna, guac Ic Kewuga hazac. Doḡki merawa qahaiguc taczac. ¹⁶ Waḡu nalé imuaru iwac toho-toho ichéra ieneḡ haka imuac hénia imi ménda niḡasarigic. Waḡu kecma Yesunêḡ edamuyaiguc eḡuguc ac imi iwac ogic heyec imuac niḡ ieneḡ haka imuhuc wammigic imi niḡqeligic. ¹⁷ Ic tuḡ Yesuguc kecma Lazaro kicsuaḡ igucnec qacma humuc igucnec meqeli miyu yaru héḡḡic imi eneḡ ac suruc muḡuc muḡuc zésaigic keḡec. ¹⁸ Waḡu ic embac sasalanêḡ asé kiwi icnêḡ ménda memeya imi meyec imuac surucya nindacḡic imuac niḡ tuḡ yandanêḡ i hémbiḡ zé mama keḡic. ¹⁹ Waḡu Farisaio ic ieneḡ eḡaocnec yomuhuc emiḡḡic; Ninzu, ai yanda meni héla qahac wanzac. Baec séc ic embac moczoḡ iwaru méndacmima kendaczu.

Girik ic ienen Yesuac qac buña nimma hagic.

²⁰ Wañu Anutu mepésiwiñ zé kendonñ niñac érégic imi onac sugginaiguc Girik ic tosara kecgic. ²¹ Ienen ic mén Galilaiawac ama arenña yanda mén Betsaidanec hahaya Filipino iwac muru kemma yomuhuc qesimigic; Ic kunenñ, nini Yesu hémmbiñ zé wanzñ. ²² Zégic Filiponén hama Anderea ézéyu Anderea zéma Filipino ierenñ hama Yesu ézéyoc. ²³ Ézéyic Yesunénñ nimma yomuhuc zéyec; Icac Naña mepési mimu imuac naléya hazac. ²⁴ Ni hélacnec téngénñ énézéwa, iwawai gocmia méñnéñ baeciguc ménda mama humumaciguc gocmia momacguc imi imuhucyanec hemac. Wañu humumaciguc imi héla sasala haimac. ²⁵ Mén kekecyawac aḡgénñ timaciguc kekecyia imi sohomac. Mén baec yomuac qeriaiguc kekecyawac waizalañ wañ mimaciguc kekec hémbénñaña imi késa kecmac. ²⁶ Méñnéñ mén welenñ qenénñazaciguc ni kilenñ méndac némmac. Wañu ni keczua imuhucgeñ nuac welenñ qeḡe ic imi momacnec kecmac. Wañu Maḡgocnéñ méñnéñ mén welenñ qenénñazac iwac eeya héimimac.

²⁷ Degucmi qerina* yéwérizac. Wañu imuac dimuhuc zémañ? Maḡgoc gi nalé yomi nogicmac niñac aḡgénña tina zémañ me? Qahac, ni imuac niñ nalé yomuac hayi. ²⁸ Maḡgoc guac qac buñaga edamuyaguc wammac. Imuhuc zéyu kurumeñ igucnec ewa mén yomuhuc mayec; Qacnawac edamuya mihicñiyi, wañu muḡguc edamuya mihicñimañ. ²⁹ Ic tuñ momacnec

* **12:27:** Kekec uñana.

namma niŋgic ionarunec tosaraneŋ, Parandan h ezac, z gic. Waŋu tosaraneŋ, Kua meme uŋaneŋ ac  ezzac z gic. ³⁰ Yesuneŋ  nez yec; Imi nuac niŋac qahac, onac m ra énécmimaŋ z  hicŋzac. ³¹ Deguc imi baec ic embac ionac gésigési naléya. Baecac kuc miŋina imi nesimiyu kemmac. ³² Ni baeciguc meyac n ngic emma baec s c ic embac moczoŋ nuaru héihéré  n cmimaŋ. ³³ Ac imi mia in ŋ dimuhuc humumac imi  n cz yu h mmu niŋac imuhuc z yec. ³⁴ Waŋu ic tuŋ yandan ŋ yomuhuc z gic; H na ac igucnec yomuhuc z gic niŋanzin; Kristo imi teteugia qahac kecmac. Waŋu gi dimuhuc Icac Naŋa meyacgic emmac z zan? Icac Naŋa imi méré? ³⁵ Waŋu Yesuneŋ z yec; Asac mararaŋ imi iniguc nal  hotoŋadac sac he  n cmimac. Siŋineŋ m nda hoturu  n cmiyunec, asac mararaŋ he  n cmiyunec keŋha waŋgic. Ic méŋnéŋ siŋi qeriaiguc keŋha wanzac imi dimuaru kenzac imi m nda ninzac. ³⁶ Asac mararaŋ he  n cmiyunec asac mararaŋ imi kileŋ ninz ng gic. Ninz ng ma asac mararaŋac nambérac h ra wammu. Yesuneŋ imuhuc zémaguc wai énécmima saŋgiyec. ³⁷ Kiwi méréra h nia h nia sasala kicginaiguc meanec. Waŋu ieneŋ i méndagucnec ninz ng gic. ³⁸ Imuhuc waŋgic Anutuac tilin tilin ic Yesaiawac ac youmineŋ h la waŋec; Miŋ Kewu, ackuaz cnina imi m r n ŋ nimma ninz ng zac? Miŋ Kewuac m ra imi m rac muru winiŋu hicŋi mizac? ³⁹ H nia imuac niŋac ninz ng muac s c qahac waŋec. Imi mia Yesaian ŋ ac m ŋ yomuhuc z yu

imuhuc zézua; ⁴⁰ Kicginanéñ héntegicbu niñac, qeriginanéñ niñtegicbu niñac, wañu qerigina melemma hagic mehiaru énécmiwac niñac inéñ ini kic hilic zéma qeri seli meénécmiyec. ⁴¹ Imi mia Yesaianéñ Yesuac kiwi asaha hémma iwac niñac imuhuc zéyec. ⁴² Wañu Galenñ yanda suggina igucnec sasalanéñ i ninzéhégic. Wañu Farisaio ic ienenñ Anutuac hénarínñ suggina igucnec nesi énécmiwu niñac ninzéhñ ninzéhgina imi ménda zéaugic. ⁴³ Imi mia ienenñ niñgic ic ionac mepé qepési imi eñeña wañu, Anutuac mepé qepési imi mamaya wañañec imuac niñ imuhuc wañgic.

⁴⁴ Wañu Yesunéñ kucnec zéauyec; Ic ménñ ni ninzéhégé nénzac imi ni sac qahac méli néñec i momacnec ninzéhégé mizac wanzac. ⁴⁵ Mérénéñ ménñ ni nénzac imi méli néñec i hénzac. ⁴⁶ Ni baeciguc asac mararañ wamma mayi imuac niñac ménñac ménñ ni ninzéhégé nénzac imi sinñi qeriaiguc ménda kecanzac. ⁴⁷ Ni baec ic ini zégési énécmimañ zé ménda mayi, néñ añgéhgina timañ zé mayi. Imuac niñac ménñéñ acna nimma imi ménda tohozaciguc imi ni i ménda niñgési mimañ. ⁴⁸ Ic ménñ ni andé numa acna ménda késazaciguc ackuazéc énézéyi iminéñ niñgésigési icya wamma nalé tetcgiaiguc késpedesiraguc zémimac. ⁴⁹ Ni ac imi nena ewa siñnawac ménda zézua. Mañgoc méli néñec inéñ némac ac dimuhuc zémañ imi nézéyec. ⁵⁰ Iwac hénac ac imi kekec hémbénañawac buña wanzac imi ni ninzua. Imuac niñac ac ménñac ménñ zéanzua imi Mañgocnéñ nézéyec imuhucyanec

zéanɣua.

13

Yesunéh tohotoho ichéra hénagina zuacénécmiyec.

¹ Ai meme momacɣuc tecgéyu bec nagu sacyaguc ogicma keɱɣic imuac kendoɱ imi hamac. Yesunéh baec yomi waima Maɱɣocarɣu keɱkeɱawac naléya hosucgéma hayu niɱteɱicma hénaoɱiɱ héra baeciguc kecɣu ionac goigina héimanec keru eɱeya nalé tetecɱia hayec.

² Ama mari waɱu nene gumu énécmigic Biriá miɱinanéh bec Simon Kariotoac naɱa Yudawac qeriaiguc Yesu andé qemimac niɱac niɱiɱ biriá haiyec. ³ Waɱu Yesu imi Maɱɣocnéɱ iwawai mocɣoɱ iwac kucya bawaiguc haidacɣac imi

zéma Anutu arunec hayecac bec liliɱgéma Anutuáru kemmac imi niɱec. ⁴ Imuhuc nimma nene waiyu taru yacma malekuya méɱ metecgéma kereɱnéɱ eɱeya kembraɱaiguc zikiyec.

⁵ ɣikimaguc doku zéiciguc qeyu hiɱɱaru tohotoho ichéra hénagina hénima zuacma kereɱ zikiyu heyec iminéɱ hénagina kereɱ meénécmiyec. ⁶ Zuacma keɱkecma Simon Petero iwaru kereɱu Peteronéh yomuhuc ézéyec; Miɱ Kewu geɱ nuac hénana zuacbésémaɱ?

⁷ ɣéyu Yesunéh zéyec; Haka waɱɣua imuac hénia imi gi deguc ménda niɱasarizaɱ, waɱu biaɱɱuc niɱ asariwésémaɱ. ⁸ ɣéyu Peteronéh ézéyec; Gi nuac hénana méndagucnec zuacbésémaɱ. ɣéyu Yesunéh yomuhuc ézéyec; Neɱ hénaga ménda zuacmaɱiguc gi amunec qamunec ménda

wambéséman. ⁹ Zéyu Simon Peteronéj zéyec; Miñ Kewu hénana sac qahac, néj orucna zéma mérana momacnec zuacnéna. ¹⁰ Zéyu Yesunéj melemma zéyec; Méjnénj doku bec naeczac imi hénaya sac zuaru moczoñnec qala qala wammac. Ini qala qala wanzu, néj ini moczoñ niñac imuhuc ménda zézua. ¹¹ Yesunéj ic méréénéj andé qemimac imi bec niñasariyec imuac niñac eñañ moczoñ qala qala wanzu ménda zéman zéyec.

¹² Hénagina zuacdacma yacma malekuya mema héima tatacyaiguc lilingéma kemma yomuhuc zéyec; Ini haka wañ énécmizua imi hia niñasarizu? ¹³ Ini nuac niñac Miñ Kewu, kiwi ic zéanzu. Imi hélacnec, ni imuhuc kecza. ¹⁴ Ni onac kiwi ic zéma Miñ Kewunéj mia hénagina zuac énécmizua. Imuac ini acguc hénagina kileñ zuacamumu. ¹⁵ Ini momacnec haka onac wañ énécmizua imuhucyanec wammu niñac neñ onaru séséc wamba hénzu. ¹⁶ Ni hélacnec téngéj énézéwa, welenj qeque ic méjnénj ménj kewuya ménda ogiczac. Méj mélimiyu hayec imi acguc mélimiyec imi ménda ogiczac. ¹⁷ Imi niñasarima sécginaiguc wammuiguc ségiségi ginaguc wammu. ¹⁸ Ni qutulañgé énécmima ménda zézua. Ic énépésiyi imi moczoñ niñtegic énécmizua. Wañu imi mia kiwi téréya youmi héla wammac niñac zéyec; Ic méj nuarunec nene mema nezac iminénj hénaya meyacma nuyec. ¹⁹ Kecma imi hicñiyu imuaru ni imi i nalé tetecgia qahac kecanzac imi mia zéma ninzéñgé némmu niñac haka imi ménda hicñiyunec walac

énézézuá. ²⁰ Ni hélacnec téngénj énézéwa, ménjac ménj mélimiwa hayu héihéréميزac imi ni héihéré nénzac wanzac. Wañu ménénj ménj ni héihéré nénzac imi méli néjec i héihéré mizac wanzac.

²¹ Yesunénj ac imi zéyu qeri uñaya yéwériyu héipuc wamma zéyec; Ni hélacnec téngénj zéwa niñgic, onac suggina igucnec ménénj ni andé numac. ²² Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ienenj añamma mérac niñ zéyec imi hia ménda niñyacgégic. ²³ Tohotoho ichéra suggina igucnec ménj Yesunénj siña nimmianjec iminénj iwac tétéyaiguc héima tarec. ²⁴ Taru Simon Petero orucyanénj séséc wamma ézéyec; Mérac niñac zézac imuac qesimina. ²⁵ Wañu tohotoho icya imi Yesuaru héima tacma qesiyec; Miñ Kewu, mérénenj imi mia? ²⁶ Wañu Yesunénj yomuhuc zéyec; Saménj yomi tindungéma mimañ, ic imi mia. Imuhuc zéma saménj mema zéiciguc tindungéma Simon Kariotoac naña Yuda Karioto miyec. ²⁷ Miyu saménj Yesuac méra igucnec wagiru imuaru Biria miñinanénj qeriaiguc hiñgarec. Wañu Yesunénj ézéma zéyec; Ai memañ zé wanzañ imi focdac mewésémañ. ²⁸ Zéyu lelegéma tacgic ienenj moczoñ hénia némac niñ Yesu ac imi zéyec imi ménda niñtegicgic. ²⁹ Yudanénj soukiwa galenj kerec imuac niñ tosanénj kendonj yanda niñac me maqeqeya énécmimañ zé iwawai ménj boñ memac niñac ézézac imuhuc zéma niñgic. ³⁰ Yudanénj saménj bakia imi mema focdac waima keñec. Wañu ama bec siñiyec.

Yesunénj Petero dimuhuc wammac imi

ninjasarima zéyec.

³¹ Kenju Yesunéh zéyec; Degucmi Icac Naŋa imi edamuyaguc wanzac. Waŋu Anutu imuhucyanec Naŋawac hia niŋac edamuyaguc wanzac. ³² Anutunéh iwac muru edamuya mihicŋizaciguc inéh eŋeya muru Naŋa edamuya mihicŋi mimac. Waŋu degucdacmi edamuya mihicŋi mimac. ³³ Nambérac hécna ni iniguc nalé hotoŋadac kecmaŋ. Yuda ic énézéyi ésécnec deguc énézéwa niŋgic, ini nuac wammu, waŋu ni kemmaŋ imuhucgeŋ ini hamuac séc qahac. ³⁴ Youmi hénac qelia énécmizua; Goigina héiamumu. Neŋ onac goigina héiénécmianzua imuhucyanec ini goigina héiamumu. ³⁵ Ini eŋaocnec goigina héiamugic ic embac moczoŋ inicma ini nuac tohotoho ichécna wanzu imi ninjasarimu.

³⁶ Zéyu Simon Peteronéh qesiyec; Miŋ Kewu, gi dimucgeŋ kembésémaŋ? Yesunéh melemma zéyec; Gi ni kemmaŋ imuhucgeŋ deguc ménda méndac némbésémaŋ, néŋ bianŋguc méndac némbésémaŋ. ³⁷ Zéyu Peteronéh yomuhuc qesiyec; Miŋ Kewu némac niŋac gi hia méndac gémmaŋ ac séc qahac wanzac? Ni guac niŋac kekecna waizua. ³⁸ Yesunéh melemma ézéyec; Gi hélacnec nuac niŋac kekecga waiwésémaŋ? Hélacnec téngéŋ gézéwa niŋna; Kuruc ménda qarunec hatac haréwéc nuac niŋ ménda nimmizua zéwésémaŋ.

14

Yesunéh tohotoho ichéra meseli énécmiyec.

¹ Ewa biri ménda wammu. Anutu ninzégéma ni momacnec ninzégé némmu. ² Nuac Maṅgocnawac amaiguc ama qeria sasala hezac. Qahac wambacnec bec énézéwinec. Ni amagina mindiṅimaṅ zé kemmaṅ. ³ Kemma onac ama duṅgina mézézégéma liliṅéma hama onagicba kemma ni kecanzua imuhucgeṅ niguc kecbiṅ. ⁴ Ini héna ni kenzua imi hia ninzu. ⁵ Imuhuc zéyu Tomanéṅ qesimiyec; Miṅ Kewu, gi dimuaru kembésémaṅ imi ménda ninziṅ imuac dimuhuciguc héna imi nimbiṅ? ⁶ Yesunéṅ melemma zéyec; Ni héna imi zéma ac héla imi zéma kekec imi wanzua. Imuac nuarunec qahaciguc méṅnéṅ méṅ Maṅgocnawac hia ménda hamac. ⁷ Ni niṅnéṅanzuiguc imi nuac Maṅgocna momacnec nimmimu. Degucmuacnec ini nimmima héndaczu. ⁸ Waṅu Filiponéṅ zéyec; Miṅ Kewu, Maṅgoc nénézéna hénni iminéṅ sécgé nénécmimac. ⁹ Yesunéṅ melemma zéyec; Filipino, ni suginaiguc nalé horua sécya kecanzua, waṅu ni ménda niṅnéṅzaṅ? Méṅ ni néṅeciguc Maṅgocna momacnec héṅec. Waṅu dimuhuciguc Maṅgoc nénézéna hénni zézaṅ? ¹⁰ Ni iwac qeriaiguc i nuac qerinaiguc keczac imi gi ménda ninzégézaṅ? Ac énézéanza imi nuac ewa siṅna igucnec qahac imi Maṅgoc nuac qerinaiguc kecma eṅeya aiya meanzac iwarunec. ¹¹ Ni Maṅgocac qeriaiguc kecba Maṅgocnéṅ nuac qerinaiguc keczac zéwa ninzégé néṅgic. Niṅgic ménda sécgéyu, aina niṅac kileṅ ninzégé néṅgic. ¹² Hélacnec téṅgéṅ énézéwa niṅgic, ni Maṅgocnawac kemmaṅ

imuac niŋ méhnéŋ mén ni ninzéŋgé nénzac imi acguc ai meanzua imuhucya hía memac. Waŋu inéŋ iwawai ni meanzua imi ogicma memac. ¹³ Nuac qaciguc némac iwawai niŋac qesigic wamma meénécmimaŋ. Imuhuc wamba Naŋawac qaraiguc Anutu mepésimu. ¹⁴ Nuac qaciguc némac iwawai niŋac ni qesinéŋgic wamma meénécmimaŋ.

¹⁵ Ini nuac goina héinéŋzuiguc nuac hénac ac imi méndacmu. ¹⁶ Ni Maŋgoc qesimiwa onac Héipuc ic mén méli énécmiyu hama iniguc tetecgia qahac kecmac. ¹⁷ Imi mia ac hélawac Uŋa, baecnéŋ i nimmac me hémmacac séc qahac imuac niŋ baec icnéŋ i ménda késamacac séc. Waŋu i iniguc keccamma qeriginaiguc kecanzac imuac niŋ ini i nimmizu. ¹⁸ Ni ini gupaŋ merac éséc nec ménda wai énécmimaŋ. Ni onaru hamaŋ. ¹⁹ Waŋu nalé hotoŋadac tecgéyu baec icnéŋ ni méndaguc nec némmu. Waŋu ni kekecnaguc kecanzua. Ini acguc kekecginaguc kecmu imuac niŋac ini ni némmu. ²⁰ Nalé imuhucgeŋ eneŋ ni Maŋgocnawac qeriguc kecha ini nuac qerinaiguc kecgic neŋ onac qeriginaiguc keczua imi niŋasarimu. ²¹ Méhnéŋ mén nuac hénac ac angéŋ tima tohozac iminéŋ nuac goina héizac. Waŋu méhnéŋ mén goina héinéŋzac imi Maŋgocnanéŋ iwac goiya héimimac. Waŋu ni imuhucyanec iwac goiya héimima nena ézéwa némmac. ²² Yudanéŋ (Yuda Karioto qahac) ézéyec; Miŋ Kewu némac niŋac baec ic ionac qahac, néŋ nonac nec sac nénézéna hémmbiŋ? ²³ Yesunéŋ melemma ézéyec; Méhnéŋ mén nuac goina héizaciguc imi inéŋ nuac ac to-

hoyu Maṅgocnanéḡ iwac goiya héimiyu niri iwaru hama iwac qeriaiguc amanira mema i guc kecbiḡ.
²⁴ Méḡnéḡ méḡ nuac goina ménda héizac iminéḡ nuac ackuazéc imi ménda tohomac. Waṅu nuac ackuazéc ini niḡanzu imi nena qahac, néḡ méli néḡec Maṅgocna iwac ackuazéc wanḡac.

²⁵ Iniguc tacmanec ac yomi énézézua.

²⁶ Waṅu Maṅgocnéḡ nuac qaciguc Héipuc icgina, Uḡa Téréya méliyu mamac. Inéḡ hama iwawai moczoḡ ku énécmima ac énézézua imi moczoḡ héiqeli énécmimac. ²⁷ Luae onac muru wai énécmiwa iniguc he énécmimac. Nena luae énécmizua. Ni énécmizua imi baecnéḡ énécmianḡac imuhucya qahac. Imuac niḡac ewa qeriginanéḡ ménda yéwérimac. Waṅu zénéḡgina ménda hirimac. ²⁸ Bec yomuhuc énézéwa ninzu; Ni kemmaguc onaru liliḡéma hamaḡ. Nuac Maṅgocnawac kuha imi nuac kucna ogiczac imuac niḡac ini goina héinénzuiguc ni Maṅgocnawac muru kemmaḡ imuac ségiségi wambunec. ²⁹ Kecma andiaiguc hicḡiyu ninzéḡgé némmu niḡac deguc haka imi ménda hicḡiyunec énézézua. ³⁰ Baecac kuc miḡinanéḡ hazac imuac niḡ ni iniguc nalé horua ac ménda zémaḡ. Waṅu iwac kucya imi nuac kucna ogicmacac séc qahac. ³¹ Waṅu baec icnéḡ ni Maṅgocna goiya héimianḡua imi niḡtegicmu niḡac ni Maṅgocnanéḡ nézéyec séciguc iwawai wanḡanzua. Hagic waima kenni.

15

Waiḡ ic zéma hawa.

¹ Ni waiñ ic héla, wañu nuac Mañgocna imi ai ic wanñac. ² Inéñ hawana méñac méñ héla ménda haiñzac imi moczoñ qericanñac, wañu hawana méñnéñ méñ héla haiñzac imi séc méñ sasala haimacac niñ tañhéréréñ memianñac. ³ Ini imi ackuazéc énézézua iminéñ bec tañhéréréñ meénécmizac. ⁴ Nuac qerinaiguc kecgic onac qeriginaiguc kecmañ. Hawa méñnéñ waiñ ic uraiguc ménda mékétamaciguc eñeyanec héla haimacac séc qahac. Imuhucyanec nuac qerinaiguc ménda kecmuiguc ini acguc héla haimuac séc qahac. ⁵ Ni imi waiñ ic ura ini imi hawahécna. Méñnéñ méñ nuac qerinaiguc keru ni iwac qeriaiguc kecha imi héla sasala haimac. Wañu ini ni qahaciguc iwawai méñ wammuac séc qahac. ⁶ Méñnéñ méñ nuac qerinaiguc ménda keczaciguc ic hawa éséc metecgéma giliyu dokuya zicgémac. Wañu ic hawa imuhucya imi tocgéma gericiguc giliyu zemac. ⁷ Ini nuac qerinaiguc kecgic nuac ackuazéc qeriginaiguc hezaciguc imi iwawai méñ niñac wamma zéwelecgic imi niñénécmiwa memu. ⁸ Ini héla sasala haimu iminéñ nuac Mañgocna edamuya mihicñi mimac. Wañu ini nuac tohotoho ichécna wammu. ⁹ Mañgocnéñ nuac goina héinéññzac imuhucyanec neñ onac goigina héianñua, imuac niñ nuac goi héihéi imuac qeriaiguc kecmu. ¹⁰ Neñ Mañgocnawac héna ac méndacma iwac goi héihéiya qeriaiguc kecanñua imuhucyanec ini nuac héna ac méndacmuiguc nuac goi héihéina qeriaiguc kecmu.

¹¹ Nuac ségiségi imi qeriginaiguc heyu onac

ségiségi imi kuaya qesalecgémac niᵇac ac imi énézézua. ¹² Nuac héna ac imi yomi mia; Neᵇ onac goigina héiénécmianzua imuhucyanec ini eᵇaocnec goigina héiamumu. ¹³ Ic méᵇnéᵇ alahéra méra énécmimaᵇ zé efima humumac imi iwac goi héihéiya imi eᵇeᵇa yanda. Goi héihéi méᵇnéᵇ imi ogimacac séc qahac. ¹⁴ Héna ac énézézua imi tohoma wammuiguc ini nuac alahécna téᵇᵇéᵇ wammu. ¹⁵ Weleᵇ qeᵇeᵇéᵇ iwac miᵇina némac ai meanzac imi ménda zéyu niᵇanzac imuac niᵇ ni onac niᵇac weleᵇ qeᵇeᵇ hécna ménda zéma imuhuc ménda unuru-maᵇ. Ni iwawai Maᵇgocnawac murunec niᵇi imi moczoᵇ énézéwa nindacgic imuac niᵇac onac niᵇ alahécna zéma unuruzua. ¹⁶ Eneᵇ ni ménda népésigic, néᵇ neᵇ ini énépésiyi. Imi mia ini héla hémbénaᵇa heheya haima nuac qaciguc Maᵇgoc imuac me imuac qesigic énécmiyu késamu niᵇac kumu énécmiyi. ¹⁷ Héna ac youmi énécmizua; Eᵇaocnec goigina héiamumu.

Yesu hazéc wammigicac tohotoho ichéra mo-macnec hazéc waᵇ énécmimu.

¹⁸ Baec icnéᵇ hazéc waᵇ énécmimuiguc walac ni hazéc waᵇ néᵇgic imi niᵇtegicmu. ¹⁹ Ini baecac buᵇa wambunec imi baec icnéᵇ ionac buᵇa waᵇgic goigina héi énécmiwunec, waᵇu ini ionac buᵇa qahac. Waᵇu ini baecarunec gési énécmiyi imuac niᵇac baec icnéᵇ hazéc waᵇ énécmianzu. ²⁰ Ac zézua yomi nimma nimma kecmu; Weleᵇ qeᵇeᵇ ic méᵇnéᵇ miᵇina ménda og-icmac. Ni hazéc waᵇ néᵇgiciguc ini imuhucyanec waᵇ énécmimu. Waᵇu nuac ackuazéc nimma

tohogiciguc onac ackuazéc imuhucyanec nimma tohomu. ²¹ Méréneñ méli nénéec imi ménda ninzu imuac niñac ieneñ nuac qacna niñac iwawai imi moczon wañ énécmimu. ²² Neñ ionaru ménda mama zéauwinec imi ieneñ késpedesgina qahac kecwunec. Wañu deguc késpedesgina niñac acgina zésolañimuac séc qahac. ²³ Méñneñ méñ ni hazéc wañ néñzac imi Mañgocna momacnec hazéc wammizac wammac. ²⁴ Ni sugginaiguc iwawai ic tosaraneñ ménda memeyawac séc imi ménda mewinec imi ieneñ késpedesgina qahac kecwunec. Wañu ieneñ Mañgocna zéma ni momacnec nir-icma hazéc wañ nérécmizu. ²⁵ Ieneñ hénia qahaciguc ni eñ hazéc wañ néñzu, imuhuc hénia aciguc ogic hezac imi héla wammacac niñ imuhuc wanzu.

²⁶ Onac Héipuc ic méñ Mañgoc arunec mélimiwa hamac. Imi mia ac hélawac Uña Anutu arunec mama haanzac imineñ héipucna wañ némmac. ²⁷ Ini hénihénia igucnec niguc kecgicac keczu imuac niñ ini acguc nuac héipucna wañ némmu.

16

Baec icneñ hazéc wañ énécmimu.

¹ Ini ménda qonzon tongému niñac imuhuc énézéyiac énézúa. ² Ieneñ Anutuac héniorin suggina igucnec nesi énécmigic mamu. Nalé méñ hayu imuaru ieneñ ini unuma Anutuac welen qe qe ai mezin imuhuc zéma nimmu. ³ Ni me Mañgoc ménda niñnércmizu imuac niñac haka silic imuhucya wañ énécmimu. ⁴ Naléya hayu, O Miñ Kewuneñ youmi nénézéyu niñin

zéma niñyacgému niñac ac imi énézézua. Iniguc keru imuac niñac hénihéniaiguc ac yomi ménda énézéyi. ⁵ Degucmi ni méli néñec iwac muru liliñgéma kemmanñ zéwa onarunec méññéñ méñ; Dimucgeñ kembésémañ, zéma ni ménda qesinéñzu. ⁶ Wañu ac imuhucya imuhucya énézéwa qeriginaiguc ewa biricnéñ sécgézac. ⁷ Wañu ac héla zéwa niñgic; Ni ménda kembinec imi onac muru Héipuc ic ménda hawacnec. Wañu ni kemmanñiguc nenaoc onac muru i méliwa hamac. Imuac niñac ni wai énécmima kemmanñ imi onac hiagina niñac. ⁸ Inéñ hamac nalé imuaru késpedesic zéma haka solañña zéma gésigési imuac mia baec séc icembac zéqindiñi ac wañ énécmimac. ⁹ Késpedesicgina niñac zéma ni ménda ninzénge néñzu imuac ara zéénécmimac. ¹⁰ Haka dindiñña niñac zéma ni Mañgocnawac emba ini muñguc ménda némmu imuac énézémac. ¹¹ Wañu gésigési niñac zéma baec yomuac kuc miñña saecyaguc zémiyec imuac énézémac.

¹² Ni iwawai sasalawac ara henénzac, wañu deguc énézédacba hia bisiqatén wammucac séc qahac wammac. ¹³ Ac hélawac Uña téréyanéñ hamac nalé imuaru inéñ ac hélaiguc ini héihéré énécmimac. Inéñ eñeya ewa siñiguc ménda zémac, néñ ac niñanzac imi zéma iwawai andiaiguc hahaya imuacnec sac énézémac. ¹⁴ Inéñ ackuazéc nuarunec imi mema énézémac imuac niñ inéñ edamuna mihicñi némmac. ¹⁵ Iwawai Mañgocarú hezac imi moczoñ nuac, imuac niñ Uña Téréyanéñ ackuazéc nuarunec imi mema énézémac imuhuc zézua.

16 Ini nalé hotoᵇadac tacma ni ménda némmu duᵇa nalé herec ménda keᵇu muᵇguc ni némmu.

17 Imuhuc zéyu tohotoho ichéra tosara ieneᵇ eᵇaocnec qesiamugic; Ni Maᵇgocnawac kemmanᵇ imuac ni nalé hotoᵇadac tacma ménda némmu, néᵇ duᵇa nalé herec ménda keᵇu muᵇguc némmu imuhuc nénézézac ac imuac hénia imi dimuhuc?

18 Imuac ieneᵇ zégic; Nalé hotoᵇadac zézac imuac hénia imi némac? Nini ac zézac imi ménda niᵇasariziᵇ. 19 Yesunéᵇ ieneᵇ qesimiwiᵇ zé wanzu imi nimma énézéyec; Ini nalé hotoᵇadac ménda némmu, néᵇ duᵇa nalé herec ménda keᵇu muᵇguc némmu zéwa ac imuac mia eᵇaocnec qesiamuma keczu? 20 Hélaᵇnec téᵇgéᵇ énézéwa niᵇgic; Ini siacma ewa biric wammu, néᵇ baec séc ic embac ieneᵇ ségiségi wammu. Ini ewa biric wammu, néᵇ ewa biricgina néᵇ melenᵇ ségiségigina wammac. 21 Merac memeyawac naléya ducᵇiyu embacnéᵇ qenᵇen manᵇen qemac, néᵇ merac imi hicᵇiyu merac qelia ménᵇ baeciguc hicᵇizac imuac ségiségi niᵇac qenᵇen manᵇen imi eluᵇ qemac. 22 Imuhucyanec deguc ewa biric imi onaru hezac, néᵇ muᵇguc inicba ewagina ségiségi waᵇu ségiségi imi ménᵇnéᵇ ménᵇ onagicmacac séc qahac wammac. 23 Nalé imuaru ini iwawai ménᵇ niᵇac ménda qesinémmu. Hélaᵇnec téᵇgéᵇ énézéwa niᵇgic; Iwawai imuac me imuac nuac qaciguc qesigic Maᵇgocnéᵇ énécmimac. 24 Éréma kecma nuac qaciguc iwawai ménᵇ niᵇac ménda welecanzu. Néᵇ welecgic énécmiyu onac ségiségi imi sécgémac.

25 Séséc aciguc ac youmi énézézua, néᵇ nalé

mén hamac imuaru Maṅgocac zéman zé séséc ac ménda zéma bénzénanec zéasari énécmiman. ²⁶ Nalé imuaru nuac qaciguc welecmu. Ni onac niṅ wamma Maṅgocar u welecman imuhuc ménda énézézua. ²⁷ Imi mia yomuac niṅac, ini nuac goina héinéma ni Anutu arunec hayi imi ninzénégic imuac niṅ Maṅgoc eṅeyaoc onac goigina héiénécmimac. ²⁸ Ni Maṅgocarunec mama baec yomuhucgeṅ hayiac muṅguc baec yomi waima Maṅgocar u kemman. ²⁹ Zéyu tohotoho ichéra ieneṅ zégic; Degucmi séséc ac ménda zéma bénzénanec zéasarizan. ³⁰ Gi iwawai moczoṅ niṅasarianzan imuac niṅ méhnén mén ménda qesigéunec ac bakia zéanzaṅ imi deguc niṅtecgicma gi Anutu arunec hanec imi ninzénégé génziṅ. ³¹ Ini degucdacmi ninzénégé nénzu imuhuc zéma Yesunén melemma zéyec. ³² Waṅu naléya hayu ini wainéma tuima kendacgic ni momacguc kecman. Waṅu nalé imi bec hazac. Waṅu nenacnec qahac, Maṅgocnéṅ niguc kecmac. ³³ Nuac qerinaiguc ini ewa bénzéninaguc kecmuac niṅ ac imuhucya imuhucya énézézua. Waṅu baec yomuac qeriaiguc zérabéra nimmu. Waṅu ewa bénzén kecmu, ni baecac kuha imi ogicdaczua.

17

Yesunén eṅeya niṅac welerec.

¹ Yesu ac imi zétecgéma kicya kurumeniguc hima yomuhuc welerec; Maṅgoc, nalé imi bec hazac. Naṅga edamuya mihicṅi mina,

Nañganéñ gi edamuga mihicñigémmac. ² Ic embac geñgaoc minec imi moczoñ yanda kekec hémbénaña énécmimac niñac baec séc ic embac moczoñ galeñgé énécmimiawac qac buña imi minec. ³ Anutu héla momacguc gi zéma guac mélimimia Yesu Kristo niñéréc mimia iminéñ kekec hémbénaña wanzac. ⁴ Ni ai memañac zé nénec imi bec metecgédacma baeciguc gi edamuga mihicñigénzua. ⁵ Mañgoc, baec kurumenñ ménda hicñiyecnec giguc edamuna késa keru imi degucmi kicgaiguc némma edamuna mihicñi néna.

Yesunéñ tohotoho ichéra ionac niñ welerec.

⁶ Baecarunec ic embac nénec ionaru ni qac buñaga zéau énécmizua. Ieneñ imi guac buña, wañu ni nénec. Wañu ieneñ guac ackuazécga imi tohoanzu. ⁷ Wañu ieneñ iwawai moczoñ gi ni nénec imi guac murunec hayec imi deguc ninzu. ⁸ Ackuazéc nénec imi énécmidacba késadaczu. Imuac ni guarunec hayi imi hélacnec niñasarima geñ méli nénec imi ninzéhégzu. ⁹ Ni ionac niñ welecza, wañu baec séc ic ionac niñac qahac, néñ ic embac nénec ionac niñac welecza. Imi mia yomuac niñ, ini imi guac buña. ¹⁰ Ic embac nuaru hezac imi moczoñ guac. Wañu ic embac guaru hezac imi moczoñ nuac. Wañu ionarunec edamuna hanéñu mezua. ¹¹ Ni baeciguc nalé komodia méñ ménda kecmañ. Wañu ieneñ imuarunec kegcic ni guaru hamañ. Mañgoc Téréya, Nekañ momacguc kezcic ésécnec ieneñ momacguc wammu niñac qacga nénec iminéñ añgéh tiénécmiwésémañ. ¹² Ni iniguc kecma guac

qacga nénec iminéŋ aŋgéŋ tiénécmiyi. Waŋu sugina igucnec ménénéŋ ménéŋ kisikiyoŋ ménda mihicŋigic, néŋ héna ac héla wammacac niŋ ménéŋ kisikiyoŋac buŋa waŋec inéŋnec sac kisikiyoŋ mi-hicŋiyec. ¹³ Waŋu degucmi ni guac hazua. Nuac ségiségina iminéŋ ionac qeriginaiguc sécgémac niŋac ac youmi baec yomuhucgeŋ gézézua. ¹⁴ Ni guac ackuazéc imi énécmiwa, ni baec séc ic ionaru ménda toroqe énécmima kecanzua ésécnec ieneŋ acguc ionaru ménda toroqe énécmima kecgic baec séc ic eneŋ hazéc waŋ énécmizu. ¹⁵ Baec yomuhuc geŋnec énépésiwésémaŋac niŋ ménda welecgéŋzua, néŋ biria igucnec aŋgéŋ tiénécmiwésémaŋ niŋac gézézua. ¹⁶ Ni baec yomuac buŋa qahac ésécnec ieneŋ baec yomuac buŋa qahac. ¹⁷ Guac ackuazécga iminéŋ ac héla wanzac. Ac héla iminéŋ météré énécmina. ¹⁸ Geŋ ni baec ic suginaiguc méli nénec ésécnec neŋ i baec ic suginaiguc méli énécmizua. ¹⁹ Ac hélanéŋ météré énécmimacac niŋ ionac niŋ wamma ni nena météré amuzua.

Yesunéŋ ninzéŋ ninzéŋ ic ionac niŋac welerec.

²⁰ Ni ionac niŋac sac ménda weleczua, néŋ ackuazéc énézégic nimma ninzéŋgé némmu ionac niŋac momacnec welecgéŋzua. ²¹ Maŋgoc gi nuac qerinaiguc kecna ni guac qerigaiguc keczua imuhucyanec ieneŋ momacguc wamma nekaŋ qerinfraiguc kecgic baec séc ic ieneŋ gi ni méli nénec imi ninzéŋgému. ²² Niri momac keczic imuhucyanec ini momacguc wammu niŋac ni edamuna nénec imi ionac énécmizua. ²³ Ieneŋ momacguc téŋgéŋ wamma

kecmu niḡac neḡ ionac qeriginaiguc kecba geḡ nuac qerinaiguc kecna. Imuhuc wanzic baec séc ic embac ieneḡ geḡ ni méli nénnna hayi imi zéma nuac goina héinéḡanzaḡ ésécnec ionac goigina héi énécmianzaḡ imi héḡtecḡicmu.

²⁴ Maḡgoc, ic embac geḡ nénnec ieneḡ ni dimucgeḡ kecmaḡ imuhucgeḡ niguc momacnec kecmuac niḡ wanzua. Imuhucgeḡ baec kurumeḡ ménda heyunec nuac siḡ niḡanzaḡ imuac niḡ edamuna mihicḡi nénnec imi momacnec hémmu.

²⁵ Maḡgoc, nuac solaḡa miḡina, baec séc ic embac ieneḡ ménda niḡgézu. Waḡu neḡ gi niḡgémba tohotoho ichécna ieneḡ geḡ ni méli nénnec imi ninzu.

²⁶ Neḡ guac ḡac buḡaga measari énécmiwa niḡgézu. Ai imi memaḡac toroḡema mewa guac siḡga nuac muru hezac iminéḡ ionac muru hemac. Waḡu ni acḡuc ionac qeriginaiguc momacnec kecmaḡ.

18

Oliwa aiiguc Yesu késagic.

¹ Zéweleru tecḡéyu tohotoho ichéra iniguc baec imi waima Kidoron doku qericma keḡḡic. Néwécgeḡa imuaru oliwa ai heyu Yesunéḡ tohotoho ichéra iniguc imuac qeriaiguc kereḡḡic.

² Yesunéḡ ai imuhucgeḡ tohotoho ichéra iniguc tocgéaḡḡic imuac niḡ Yuda Isikarioto Yesu andé ḡemiyec inéḡ ai imi niḡec.

³ Imuac hofac oo ic kiwahécḡina zéma Farisaio ic ieneḡ ai ichéra tosara méli énécmiḡic Yudanéḡ ai ichéra imi zéma yaré ic tuḡ onagicma ionac héna meénécmiyu ieneḡ kifa zéma lambe zéma yaréac

iwawai késama imuaru hagic. ⁴ Yesunéh iwawai hicnimimac imi bec moczon nindacma ionaru kemma qesiénécmiyec; Ini mérac hoczu? ⁵ Ieneḡ melemma zégic; Yesu Nazareteneḡ iwac. Yesunéh melemma zéyec; Ni imi mia. Waḡu andé qeḡe ic Yuda Iskarioto i acguc iniguc momacnec naḡic. ⁶ Waḡu Yesunéh, Ni imi mia, zéyu ieneḡ andé andé kemma baeciguc mama unuyec. ⁷ Yesunéh muḡuc qesiénécmiyec; Ini mérac hoczu? Zéyu zégic; Yesu Nazareteneḡ iwac. ⁸ Yesunéh melemma énézéyec; Ni imi mia zéma bec énézézua. Imuac ini ni hocnénzuiguc ic tosara youmi waigic kemmu. ⁹ Imi mia, Gi nénnec imuacnec méḡ ménda méwétécgéwa sohozac, zéyec ac imi héla wammacac niḡac imuhuc zéyec. ¹⁰ Simon Petero souyagucnéḡ sou imi héréma hofac oo ic eḡeḡawac ai merac méḡ qema gezawa héiyaiguc heriru mayec. (Ic iwac qara imi Malko.) ¹¹ Yesunéh Petero ézéyec; Souga usuyaiguc tina. Sokoc Maḡgocnéḡ néḡec imi ni ménda nemaḡac zé ninzaḡ?

Yesu wagicma Anasi iwac keḡic.

¹² Yaré ic tuḡ onac taséhécgina zéma ionac galeḡgina zéma Yuda ic ionac ai ic ieneḡ Yesu késama dérécgégic. ¹³ Dérécgéma wagicma walac Hanasi iwaru keḡic. Waḡu Anasi imi Kayafa yawuḡ imuhucgeḡ hofac oo ic eḡeḡagina kerec iwac yéféya. ¹⁴ Kayafa iminéḡ mia becnec yomuhuc zéma Yuda ic zémindiḡi énécmiyec; Ic momacgucnéḡ ic embac sasala onac niḡ humu-mac iminéḡ hia wambacnec.

Peteronéh Yesu qaecgé miyec.

¹⁵ Simon Petero zéma Yesuac tohotoho icya mén Yesu méndaroc. Tohotoho ic mén imi hofac oo ic eñeñanéh nimmianec imuac niñ kemma moczon Yesuguc iwac sombenjiguc eñoc. ¹⁶ Wañu Peteronéh demin séñganjen nagu kuayaiguc nañec. Nañu duña ai merac mén hofac oo ic eñeñanéh nimmiyec inéh kemma awiawi embac mén naguiguc nañec imi ézéma Petero waguiru demin qeriaiguc éreyoc. ¹⁷ Awiawi embac naguiguc nañec iminéh Petero qesima zéyec; Gi ic imuac tohotoho icya mén me qahac? Zéyu Peteronéh zéyec; Ni qahac. ¹⁸ Ama sanjen qeyu welen qeçe ic tosara zéma ai ic ienen geric higic zeyu lelecgéma zonemma nanjic Petero i acguc iniguc momacnec geric zonemma nañec.

*Hofa oo ic eñeñanéh hénia
nimman zé Yesu qesimiyec.*

¹⁹ Hofac oo ic eñeñanéh iwac tohotoho ichéra ionac zéma ac ku énécmiyec imuac Yesu qesiyec. ²⁰ Yesunéh yomuhuc melemma zéyec; Ni baec séc ic onac winiñu énézéañi. Ni nalé séc azoazoro amaiguc me ocmuñ téréyaiguc zéwa Yuda ic acguc moczon haanjic. Ni sasanjiaiguc ac mén ménda zéyi. ²¹ Imuac némac niñac qesinéñzan? Ic embac gezac qema niñanjic imi onac muru acna qesiéncmina. Némac ac zéañi imi ienen ninzu. ²² Ac imuhuc zéyu ai ic mén hosuraiguc nañec iminéh méra tawéyanéh otoma zéyec; Héna imuhuc mia hofac oo ic eñeña ara melemma zézan? ²³ Wañu Yesunéh zéyec; Ac mén késpedesiraguc zézuaiguc késpedesira imuac zéauna. Wañu ni ac

héla zézuaiguc némac niñac nuzañ? ²⁴ Imuac Hanasinéñ Yesu qatéma hésayaguc méliyu hofac oo ic eñeña Kayafa iwac muru kenjic.

Peteronéñ muñguc muñguc Yesu qaecgé miyec.

²⁵ Simon Peteronéñ gericiguc zonemma nanju tosananéñ qesima zégic; Gi acguc ic imuac tohotoho ic ménj me qahac? Wanju Peteronéñ Ni qahac zéma héla qaecgéyec. ²⁶ Wanju hofac oo ic eñeñawac ai merac ménj, Petero gezawa herirec iwac sac tasia ménjnéñ Petero yomuhuc zéyec; Gi eri aiiguc i guc keric ni ménda iriczua me? ²⁷ Wanju Petero muñguc, Qahac! zéma héla qaecgéyu nalé sosola ménda wanju kuruc qarec.

Yesu Pilato wésiaiguc nanjec.

²⁸ Ama gianjianac Yesu wagicma Kayafawac ama kewuya imuac demin qeriaiguc kerengic. Wanju Yuda ic ienenéñ ménda mezapi qeamuma nagu sacyaguc ogicma kenjic imuac kendonéñ nene téréya imi efima newin zéma baec galenac ai amaiguc ménda engic. ²⁹ Imuhuc wangic Pilatonéñ yacma sénganjen ic embac ionac muru hinjacma qesiéncmiyec; Ic youmi némac hénia niñac késama hazu? ³⁰ Zéyu zégic, I biria ménda wambacnec imi guaru ménda wagicma hawinjec. ³¹ Zégic Pilatonéñ énézéyec; Eñaac wagicma kemma eñañ hénia aciguc gésimigic. Zéyu Yuda ic ienenéñ zégic; Nini ic ménj qehumuwinac kuc buña ménda késa kecziñ. ³² Haka imuhucya imi Yesunéñ eñeyaoc dimuhuc humumac imuac ara zéyec imi héla wammac niñac hicniyec. ³³ Pilatonéñ muñguc baec galenac

ama kewuya imuac qeriaiguc emma Yesu qaru enju qesimiyec; Gi Yuda ic ionac ic kewu me? ³⁴ Wañu Yesunéh duña qesimiyec; Qesiqesi imi genḡacarunec me ménéh nuac niñac gézézú? ³⁵ Zéyu Pilatonéh melemma zéyec; Ni Yuda ic me? Guagicma nuac muru hazu imi genḡa hénaoriñ hécgá zéma hofac oo ic kiwahécga imi eneñ. Gi némac haka wañnec? ³⁶ Wañu Yesunéh yomuhuc zéyec; Nuac héngaleñ ama areña yandana imi baec yomuacnec qahac. Nuac héngaleñ ama areña yanda imi yomuacnec wambacnec imi nuac welenḡ qeḡe hécnanéñ aḡgéh tinemma yaré qegic Yuda ic ieneñ ménda népésiwunec. Wañu deguc nuac héngaleñ ama areña yanda imi baec yomuacnec qahac. ³⁷ Imuhuc wañu gi ic kewu qahac me? Imuhuc zéma Pilatonéh qesimiyu Yesunéh zéyec; Gi nuac niñac Ic Kewu zézanḡ imi hélacnec. Ni imuac niñac baec yomuaru hicñiyi. Ac hélawac héipuc wammañ zéma mayi. Imuac ic ménḡ ac hélawac buña keczaciguc imi nuac ewana nimmac. ³⁸ Zéyu Pilatonéh qesiyec; Ac héla imi némac? Imuhuc qesimaguc muḡguc séḡḡaḡḡeñ Yuda ic ionac muru hiḡḡacma yomuhuc énézézec; Iwaru késpedes ménḡ ménda mihicñizua. ³⁹ Naguc sacyaguc ogicma keḡḡic imuac kendoñ séc hésa ic momacguc hulac énécmiañi imi onac hakagina. Imuac Yuda ic onac ic kewu imi hulacmiwa hamac niñac wanzu me qahac? ⁴⁰ Zéyu muḡḡuc qacma zégic; Qahac! Ic imi qahac! Barabawac wanzinḡ! Wañu Baraba imi mia kaiziliweñ ic zéma kowu nene.

19

Pilatonéj Yesu iciguc qemuac zétecgéyec.

¹ Wañu Pilatonéj Yesu wagicma hihilocnéj qeyec. ² Wañu yaré ic ienej hésa waiyagucnéj ic kewuac opoc ménj mizima orucyaiguc héimima yaréac maleku qouc qoucgia héimigic. ³ Héimigic tecgéyu wésiaiguc hama zégic; Ohec wahec, Yuda ic onac ic kewu. Imuhuc zéma méra tawéginanéj otogic. ⁴ Wañu Pilatonéj ménjgucnec sénganjenj hiŋgacma zéyec; Ninzu, ni késpedesira ménj ménda mihicñizua imi nimmu niñac ic imi onac muru wagicma mazua. ⁵ Yesu maleku qouc qoucgia zéma opoc waiyaguc mama nañu Pilatonéj énézéyec; Héngic, ic youmi. ⁶ Zéyu hofac oo ic kiwahécgina zéma ai ic ienej i hémma qacma, Ic hénjenja wéndaraiguc qena! Ic hénjenja wéndaraiguc qena! zégic. Zégic Pilatonéj zéyec; Ni késpedesicya ménj ménda mihicñizua imuac eñaoc wagicma kemma ic hénjenja wéndaraiguc qegic. ⁷ Wañu Yuda ic ienej melemma zégic; Nonac muru hena ac he nénécmizac. Inéj, Ni Anutuac Naña zéyec imuac niñ hena acnina tohoma wammini i humucac buña wanzac.

⁸ Pilatonéj ac imi nimma zénéja muŋguc yanda hiriyec. ⁹ Pilatonéj muŋguc baec galenac ama kewuya imuac qeriaiguc emma ézéyec; Gi dimuacnec? Zéyu Yesu ac kitiwa ménj ménda zéyec. ¹⁰ Wañu Pilatonéj muŋguc qesimiyec; Gi nuac ac bakia ménda melembésemañ? Ni hulacgémmañ zé hia hulacgémmañ wañu Ic hénjenja wéndaraiguc gumañ zé hia gumañac séc kuc bujana imi henénzac imi gi ménda niñasarizañ?

11 Zéyu Yesunéh melemma zéyec; Ounec ménda génguiguc kuc bunaganéh ménda nogicmac. Imuac niñ ic mén népésima guac muru haiyec iwac késpedesya imi guac késpedesga ogicma kunen yanda wanzac. 12 Ac imi zéyu nimma Pilatonéh Yesu dimuhuc hulacmiyu kemmac imuac hénaya horec. Wañu Yuda ic ienen yomuhuc zéma qac-manec nanjic; Gi ic imi waina mama hamaciguc gi Kaisawac alaya qahac. Ménéh mén eneya niñac Ni ic kewu zémac imi Kaisawac hazécya wammac.

13 Pilatonéh ac imi nimma Yesu wagiru somben hocnéh haigic hoturuyec imuhucgen hinjacma gésigési tataciguc tarec. Séngagen somben imuac qara imi Hebiraio aciguc Gabata. 14 Orañ imi nagu sacyaguc ogicma kenjic imuac kendon wammac, deguc imi imuac zérénqérén naléya, wañu kaiwe kiwa bec gumpiti wañu Pilatonéh Yuda ic yomuhuc énézéyec; Héngic, onac ic kewu. 15 Zéyu qacgic; Wagicma kenna, wagicma kenna. Ic héngeña wéndaraiguc qena. Zégic Pilatonéh qesiéncmiyec; Ni ic kewugina ic héngeña wéndaraiguc qemañ? Zéyu hofac oo ic kiwahécgina ienen zégic; Ic kewunina imi Kaisa, mén ménda keczac. 16 Tetecgiaiguc Pilatonéh ic héngeña wéndaraiguc qemu niñac oporec.

Yesu ic héngeña wéndaraiguc qegic.

Oporu yaré ic enen Yesu wagicgic. 17 Yesunéh eneyaoc ic héngeña wéndara huama baec boña mén qara Orucsic (Hebiraio aciguc Golgota.) imuhucgen kenjec. 18 Imuhucgen Yesu ic héngeña

wéndaraiguc qegic. Wañu i guc ic éréhéc momacnec uruma néwéc néwéc hai érécmigic nanjic Yesu imi suggiraiguc nanjec. ¹⁹ Pilatonéñ kiwi ménj oma ic héñgeña wéndara qahaiguc qeyu heyec. Wañu yomuhuc ooyawac heyu olongic; Yesu Nazareteneç, Yuda ic onac ic kewu. ²⁰ Baec Yesu qegic nanjec imi ama areña yanda hosuraiguc heyec imuac niñ Yuda ic sasalanéñ kiwi imi olongic. Wañu kiwi imi Hebiraiio ac zéma Latin ac zéma Girik aciguc ogic heyec. ²¹ Wañu Yuda ic ionac hofac oo ic kiwahécgina ieneñ hama Pilato qetalimima zégic; Yuda ic ionac ic kewu imuhuc ménda oma, Ic yomi zézacnéñ; Ni Yuda ic onac ic kewu, imuhuc owéséna. ²² Zégic Pilatonéñ melemma zéyec; Némac ac ozua imi neñ imuhuc ozua.

²³ Yaré ic eneñ Yesu ic héñgeña wéndaraiguc qegic nanju malekuya mema méndéngic kembon qahac wañu sécgina momac momac késagic. Maleku qeria ménj heyec imi toroya qahac. Ounec hénima héigic emu hiñgacma tecgéyu usuya momacguc wanjec. ²⁴ Imuac niñ ieneñ eñaoc yomuhuc eminiñgic; Yomi ménda muzuracgéni taru mérac wammac imi sumbic néma hénni. Haka youmi kiwi téreyaiguc ac yomuhuc ogic hezac imi héla wammacac niñ hicñiyec; Ieneñ malekuna sugginaiguc méndemma késagic. Wañu nuac malekuna késawiñ zéma sumbic négic. Yaré ic ieneñ wanjic imi, imi mia. ²⁵ Wañu Yesuac ic héñgeña wéndara hosuraiguc neñgocya zéma neñgoc komocya zéma Klopawac iniña Maria zéma Makdala Maria eneñ nanjic. ²⁶ Yesunéñ neñgocya zéma tohotoho icya ménj siñ nimmianjec

imi hosuraiguc nanjic iricma enjeya nenjocya ézéyec; Embac hénna guac nanja imi. ²⁷ Wañu iwac tohotoho icya ézéyec; Hénna, guac nenjocga imi. (Nalé imuhuc genjec tohotoho icya iminénj Yesuac nenjocya wagicma iwac amaiguc kemma keroc.)

Yesu humuyec.

²⁸ Imuhuc zéma Yesunénj iwawai moczon sécgédarec imi nimma kiwi téréyaiguc ac hezac imi héla wammac niñac, Owuruñña qanjararan qezac, zéyec. ²⁹ Wañu imuaru kiruñ ménj wainj howuragucnénj kuaya qeyu tarec. Taru ienenj kondunj kagalic qundunjéma zoroc susuriaiguc koroma Yesuac kuayaiguc nanjégic enjec. ³⁰ Yesu imi nema yomuhuc zéyec; Tecgézac. Imuhuc zéyuguc orucya sigéma mayu unjaya waimiyec.

³¹ Ai meme imi Sabata imuac mambéc naléya, wañu oranj imi Sabata kendonj yandayaguc, imuac niñac qamoc imi ic hénjena wéndaraiguc imuhuc ménda nammu niñac Yuda ic ienenj Pilato yomuhuc qesimigic; Hénagina sira kuma qamocgina metecgégic mamu. ³² Wañu yaré ic ienenj hama ic éréhéc Yesuguc momacnec urugic nanjoc walac ménjac hénaya sira kumaguc andiaiguc ménjac imuhucyanec kugic. ³³ Yesuac hama hénjic inénj bec humuyu hénaya sira ménda kugic. ³⁴ Wañu yaré ic ménjénj luacyanénj iwac maréña nézénjéyu nalé imuarunec sacya zéma dokuya mayec. ³⁵ Ménj kiwanénj imi héñec inénj héipucya wamma zézac. Wañu iwac ac imi hélacnec. Wañu ac héla zézac imi enjyaoc ninzac. Imi mia ini momacnec

ninzéngému niḡac héipucya wanzac. ³⁶ Imi mia kiwi téréyaiguc ac yomuhuc ogic hezac imi héla wammac niḡac hicḡiyec; Sira ménḡ ménda kugic zéngémac. ³⁷ Waḡu kiwi téréya ménḡ imi yomuhuc ogic hezac; Ienenḡ i nézéngégic iwac kicgina hima hémmu.

Yesu téngégic.

³⁸ Yesuac tohotoho ic ménḡ Yosefe Arimataia ama arenḡ yanda igucnec imi Yuda ic ionac bawa yandiyu sanḡima ninzéngéyec. Inénḡ Yesuac qamora memac niḡac Pilato qesiyu Pilatonénḡ oaec zémiyu kemma Yesuac qamora mema keḡec.

³⁹ Waḡu becneḡ sinḡiyaiguc Yesuac muru hayec Nikodemo i acguc haléc mér zéma aloe imi 30 kiloac séc mutulaḡéma lelecgéma mema hayec.

⁴⁰ Waḡu Yesuac qamora mema Yuda ic ienenḡ qamoc téngéanḡic imuac haka méndacma haléc héménḡaguc imi héima héima malekunénḡ osoyoc.

⁴¹ Waḡu Yesu qegic imuaru kisi ménḡ heyec. Waḡu imuac qeriaiguc baḡec ménḡ qelia ésé oraragic heyec. Imuhucgeḡ qamoc ménḡ ménda haigicnec heyec.

⁴² Waḡu Yuda ic onac Sabatawac zérénqérénḡ naléya imuac niḡ baḡec hosuru heyec imuhucgeḡ Yesuac qamora haiyoc.

20

Yesu humuc igucnec yarec.

¹ Sonda sinḡunec ama ewiawac Maria Makdala inénḡ kic suaḡ baḡeciguc kemma héḡu hoc yanda imi kuaya igucnec qililiḡégic anḡéma naḡec. ² Waḡu Simon Petero zéma tohotoho icya ménḡ Yesunénḡ siḡ nimmianḡec iorac muru

usuñec hama yomuhuc érézéyec; Miñ Kewuac qamocya imi kic suañ igucnec mema keñgic. Wañu dimucgeñ haizu imi ménda ninziñ. ³ Zéyu Petero zéma tohotoho ic ménñ ekaocnec yacma kic suañ bañeciguc keñoc. ⁴ Wañu ekawu usuñec keñic tohotoho ic ménñ imi Petero ogicma focdac kemma bec walac eri kicsuañ bañeciguc kendarec. ⁵ Kemma sigéma qeria héñu lineñ maleku heyu héñec wañu qeriaiguc ménda kereñec. ⁶ Simon Peteronéñ méndacma hama bañec qeriaiguc kemma héñu malekunec heyec. ⁷ Wañu kereñ orucya osogic imi momacnec kuma lakec haigic maleku qara lineñ imiguc ekac ekac heyoc. ⁸ Wañu tohotoho ic ménñ kic suañiguc walac hayec iminéñ degucguc keremma hémma ara ninzénégéyec. ⁹ (Wañu kiwi téréyaiguc humuc igucnec qelima yacmac imuhuc ogic hezac imi ménda niñsariyocnec.) ¹⁰ Wañu muñguc liliñgéma amagiraiguc keñoc.

Maria Makdala inéñ Yesu mihicñiyec.

¹¹ Wañu Maria kic suañ bañec kuayaiguc siacmanec nañec. Namma siacma kiwa hiyu ou bañec qeriaiguc eñec. ¹² Hima héñu kua meme uña éréhéc malekugira lalac lalacnec qamoc heyec imuaru ménñéñ héñaiguc ménñéñ orucyaiguc taroc. ¹³ Wañu qesimiyoc; Embac némac niñac siaczañ? Qesiyic zéyec; Ieneñ Miñ Kewuna mema keñgic. Wañu dimucgeñ haizu imi ménda ninzua. ¹⁴ Imuhuc zéma liliñgéma héñu Yesu imuhucgeñ nañec. Wañu embac inéñ i imi Yesu imi ménda héñtegirec. ¹⁵ Wañu Yesunéñ yomuhuc qesimiyec; Embac némac niñ

siaczaj? Gi mérac hoc keczañ? Wañu embac inéñ niñu ai miñina éséc nec wañu qesimiyec; Ic kuney* geñ iwac qamora mema kenzañiguc i dimucgeñ haizaj imi nézéma kemma mewa. ¹⁶ Zéyu Yesunéñ zéyec; Maria. Zéyu nimma muñguc lilingéma Hebiraiio aciguc Raboni! zéyec. (Neñaj aciguc kiwi ic.) ¹⁷ Wañu Yesunéñ zéyec; Ménda nosina ni Mañgocnawac muru ménda enzuanec. Dac munahécna ionac muru kemma yomuhuc énézéma; Mañgocna, onac Mañgocgina momacnec, Anutuna, onac Anutugina momacnec wawaña iwac muru emmaj. ¹⁸ Zéyu Maria Makdala inéñ ac suruc imi mema tohotoho ichéra ionac muru keñec. Kemma ni hélacnec Miñ Kewu hénzua Miñ Kewunéñ yomuhuc nézézac zéma ac suruc waj énécmiyec.

Yesunéñ tohotoho ichéra ionac muru hicji énécmiyec.

¹⁹ Sonda maria kaiwe hiñgaru tohotoho ichéra Yuda ic ionac niñac bacgina yandiyu nagu héima tacgic Yesu wininima sugcinaiguc namma zéyec; Luaenéñ iniguc heyu. ²⁰ Ac imuhuc zéma méria zéma maréña imi énézéyu héngic. Tohotoho ichéra ieneñ Miñ Kewugina héntegicma ségiségi yanda wañgic. ²¹ Wañu Yesu muñguc énézéma zéyec; Luaenéñ iniguc heyu. Mañgocnéñ ni méli nénzac éséc nec neñ ini méli énécmizua. ²² Ac imuhuc zémaguc kua wéséséya ionaru hihima énézéyec; Uña Téréya megic. ²³ Ini méñac méñ kápésicgina wai énécmizuiguc kápésicgina

* **20:15:** Girik aciguc; Miñ kewu.

imi qahac wañzac. Ini kápésicgina ménda wai énécmizuiguc kápésicgina imi hezac.

Yesunéj Tomawac muru hicñimiyec.

²⁴ Yesuac tohotoho ichéra 12 sugcina igucnec ménj qara Toma (Didimo† zémiañgic) iminéj Yesu hayec nalé imuaru iniguc ménda tarec. ²⁵ Tohotoho ichéra tosanénéj, Nini Miñ Kewu hénziñ, zéma ézégic Tomanéj yomuhuc zéyec; Mériaiguc birinñ lépécya imi ménda hémma mérana merawanéj birinñ hingahec imi ménda osima mérananéj iwac maréñaiguc ménda osinimmañguc imi ni ménda ninzénngémanñ. ²⁶ Ai meme 8 tecgéyu Yesuac tohotoho ichéra muñguc ama imuac qeriaiguc tacgic nalé imuhucgeñ Tomanéj i iniguc momacnec tacgic. Nagu imi héima wété sulugic heyec, wañu Yesunéj haréma sugcinaiguc namma zéyec; Luaenéj iniguc heyu. ²⁷ Imuhuc zéma Tomawac niñ zéyec; Méragawac merawanéj yomuhucgeñ suluma mérana osima hémma maréñaiguc méraga haina hingaaru osima niñna. Wañu ewa éréhec ménda wamma ninzénngéna. ²⁸ Tomanéj melemma zéyec; Nuac Miñ Kewuna zéma nuac Anutuna! ²⁹ Zéyu Yesunéj ézéyec; Gi kicganéj némmaguc ninzénngé nénzanñ? Wañu ménñnéj ménj ménda némmañec ninzénngé némmu imi eneñ ségiségi ginaguc wammañec.

³⁰ Yesunéj tohotoho ichéra ionac kicginaiguc asé kiwi icnéj ménda memeya sasala ménj acguc meyec, néj imi moczonñ kiwi yomuac qeriaiguc

† **20:24:** Didimo imi; Neñañ aciguc Héi séwi séwi.

ménda odacba hezac. ³¹ Ini Yesu imi Kristo Anu-
tuac Naña keczac imi ninzéngeéma iwac qaraiguc
kekec késa kecmuac niñ kiwi youmi ozua.

21

*Tohotoho ichéra ieneñ Yesuac ara tohoma kon-
duñ lambéc sasala hérégic.*

¹ Imuac andiaiguc Yesunéñ muñguc Tiberia
konduñguc tohotoho ichéra ionac muru
wininiyec. Haka imi yomuhuc hicñiyec; ² Simon
Petero zéma Toma (Didimo* zémianñgic) zéma
Natanael Galilaia baec Kana imuacnec zéma
Zebedaiio nañhéréra zéma Yesuac tohotoho ic
érehéc mén iereñ momacnec kecgic. ³ Wañu
Simon Peteronéñ énézéyec; Ni konduñ lambéc
késamañ zé konduñguc kemmañ. Zéyu ieneñ
Nini imuhucyanec giguc kembiñ zégic. Wañu
hiñgacma kemma zéiciguc emma keñgic. Wañu
siñi imuaru iwawai mén ménda késagic. ⁴ Kaiwe
kiwa deniñ deniñ éreyu Yesu doku giñgiña
sakasaciguc nañec. Wañu tohotoho ichéra ieneñ
Yesu nañec imi ménda héñteggic. ⁵ Wañu
Yesunéñ énézéyec; Merachéna, konduñ lambéc
mén késazu me qahac? Zéyu, Qahac, zégic.
⁶ Wañu énézéma zéyec; Uficiña héiginaigucgeñ
gilima tosara késamu. Zéyu imuac séc wañgic
konduñ lambéc sasala kuaya qeyec. Imuac niñac
hérémuac séc qahac wañec. ⁷ Wañu tohotoho
ic mén Yesunéñ siñ nimmianñec iminéñ Petero
ézéyec; Imi Miñ Kewu! Wañu Simon Peteronéñ,
Imi Miñ Kewu zéyec imi nimma malekuya

* **21:2:** Didimo imi; Neñañ aciguc Héi séwi séwi.

ménda héima kerec imuac niñac malekuya focdac kembraiguc zikima konduniguc luma hiñgarec. ⁸ Kondun giñgiña igucnec kemma nanjic baec igucnec 100 mita imuac séha ménda wañec. Imuac niñac tohotoho ichéra tosara ieneñ zéiciguc ufc kondun lambéc kuaya qeqeyaguc imi héréma hagic. ⁹ Baeciguc éréma héngic geric zema nanu imuac qahaiguc kondun lambéc tosara zéma saméñ tosara tarec. ¹⁰ Wañu Yesunéñ énézéyec; Kondun lambéc degucmi késazu imi tosara mema hagic. ¹¹ Imuhuc zéyu Simon Peteronéñ zéic qahaiguc emma ufc héréma sénganjeniguc haiyec. Wañu kondun yañ kunéñ kunéñ kuaya qegic qétéya 153 imuac séc wañec. Kondun yañ sasala imuhucyanec, néñ ufc imi ménda tegirec. ¹² Wañu Yesu unuruma zéyec; Hama nene negic. Wañu ieneñ ic imi Miñ Kewugina imi nindacgic imuac niñ méñnéñ méñ, Gi méré? zéma ménda qesimiyec. ¹³ Wañu Yesu hama saméñ mema énécmima lambéc imuhucnec énécmiyec. ¹⁴ Yesunéñ humuc igucnec yacma tohotoho ichéra winini énécmiyu yomi bec hatac haréwéc wañec.

Yesunéñ Petero ai buña qemiyec.

¹⁵ Nene nedacgic Yesunéñ Simon Petero qesimiyec; Simon Petero, Yohaneac naña, gi iwawai youmi onogicma nuac siña niñanzañ? Zéyu Simon Peteronéñ melemma zéyec; O, Miñ Kewu, neñ guac siña niñanzua imi gi ninzañ. Zéyu Yesunéñ zéyec; Nuac rama komoc komoc hécna imi gumu énécmiwésémañ. ¹⁶ Wañu Yesunéñ muñguc ézéyec; Simon Yohaneac naña, gi nuac

siɲna niɲanzaɲ? Zéyu inéɲ melemma zéyec; O, Miɲ Kewu ni guac siɲga niɲanzua imi gi ninzaɲ. Zéyu Yesunéɲ ézéyec; Nuac rama imi galeɲgé énécmiwésémaɲ. ¹⁷ Waɲu hatac haréwéc muɲguc qesimiyec; Simon, Yohaneac naɲa, gi nuac siɲna niɲanzaɲ? Waɲu, Gi nuac siɲna niɲanzaɲ, zéma hatac haréwéc qesimiyu Peteronéɲ niɲ yéwérima zéyec; Miɲ Kewu gi iwawai moczoɲ nindaczaɲ ni guac siɲga niɲanzua imi gi ninzaɲ. Zéyu Yesunéɲ zéyec; Nuac rama imi gumu énécmiwésémaɲ. ¹⁸ Ni hélacnec téɲgéh gézéwa, gi sac qeli kecnciguc geɲgacnec rikunɲa zikima siɲga tohoma keɲha waɲaɲnec. Waɲu ic yanda wambésémaɲ imuaru imi gi méraga suluna ic méɲnéɲ rikunɲanéɲ kembraɲgaguc zikima baec méɲac ménda kemmaɲ zé ninzaɲ imuaru guagicma kemmac. ¹⁹ Ac imi zéyec imi Peteronéɲ dimuhuc humuma Anutu mepésimimac imuac séciguc héima zéyec. Imuhuc zémaguc, Ni méndacnéna zéyec.

²⁰ Waɲu Peteronéɲ liliɲgéma andiaiguc héɲu merac méɲ Yesunéɲ siɲ nimmiaɲec iminéɲ méndac érécmima hayec. Inéɲ siɲiya méɲiguc nene nema tacgic imuaru Yesuac tétécyaiɲguc lapiɲgéma héima tacma, Miɲ Kewu mérénéɲ andé gumac? zéyec imi mia. ²¹ Peteronéɲ ic imi hémma Yesu qesiyec; Miɲ Kewu, ic yominéɲ dimuhuc wammac? ²² Yesunéɲ ézéyec; Liliɲgéma hamaɲ nalé sura imuac séc kecmac niɲ wambinec imi guac ai wammac me? Geɲ imi, méndac néna! ²³ Waɲu suruc iminéɲ dac muna hécnina ionac gezacginaiguc hiɲgacdaru

yomuhuc zésaigic; Merac youmi ménda humu-
mac. Waŋu Yesunéh Inéh ménda humumac
imuhuc ménda zéyec, néh lilingéma hamaŋ nalé
sura imuac séc kecmac niŋ wambinec imi guac ai
wammac me? imuhuc zéyec.

²⁴ Yesuac tohotoho icya iminéŋ mia iwawai
yomuac héipuya wamma kiwi yomi oyec. Waŋu
héipucya wamma zéyec imi hélacnec wanƶac imi
nini ninziŋ.

²⁵ Waŋu Yesu haka tosara méh sasala yanda
waŋec. Imi moczoŋ owacnec baec kurumeŋiguc
kiwi imi moczoŋ hia ménda haihaiyawac séc
wambacnec.

SISIPAC AC QELIA
The New Testament and Psalms in the Kube Language
of Papua New Guinea
Buk Song na Nupela Testamen long tokples Kube long
Niugini

copyright © 2012 Global Bible Translators

Language: Mongi (Kube)

Translation by: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

0403b50f-078d-52e2-a203-056e8a430665